

CORINTIOS

Jmo₅ Pa₄ si₂ jĕ₁ca₂tĕ₂ tin₃ a₂chein₃ ne₄ Guá'₅ i₂chan₂ juig₂ Corinto

1 ¹ Jniá₂ Pa₄, co₂nĕ₅ 'éi'₃ ca₂jmo₃ 'niog₅ Diú₄, a₂lín₅ jan₂ dsa₂
i₂chen₄ quián₅ Jesucristo, jmo₂₃ si₂ la₂ co₂lĕ₅ quian'₅₄ rin'₅₄ jniog₄
Timoteo a₂dsian'₄ ne₄ guá'₅ quián₅ Diú₄ i₂chan₂ juig₂ Corinto, quian'₅₄
ca₂le₃jín₃ gué₄ dsa₂ sián'₂ i₂tén₅ le₃quíó'₅ Diú₄^a i₂chan₂ le₂tan₅₄ 'uĕ₃
Acaya. ² Jui₁jme₂gu'₅₄ bá₄ Diú₄ 'nia'₂; jui₁tion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ le₁'ág₄ tei₄
jmo₅ Diú₄ Jmei₂ jniog₄, jmo₅ Te₁gui'₅₄ Jesucristo né₃.

Ca₂ḡág₃ uig₅ Pa₄

³ Jui₁jme₁juin'₂ jniog₄ Diú₄ Jmei₂ Jesucristo Te₁gui'₅₄ quián₂, ia₁ 'éi₂
bá₄ i₂lín₅ Tia₅₄ quián₂ i₂ḡí₄ ḡéi₂ dsí₅ jniog₄; i₂'éi₂ bá₄ Diú₄ i₂jmo₅ lián'₂
dsi₅ jniog₄ chong₂. ⁴ 'Éi₂ bá₄ i₂jmo₅ lián'₂ ja₁con₂ jniog₄ jĕ₄ ca₂le₃jĕ₃ 'e₂
o₂i₁ dsi₅ cha₂, le₂jaun₂ guĕ'₂ jniog₄ táng₃ lé₂ le₃jmó₁ lián'₂ dsí₅ jui₁lia'₂
i₂chan₂ o₂i₁ dsi₅ ḡág₅ uig₅. Lé₂ le₃cuĕ₅₄ jniog₄ lián'₂ dsí₅ jui₁lia'₂ jmo₅
Diú₄ ja₁con₂ jniog₄ guio₅₄. ⁵ Ia₁ le₂nĕ₅ jui₁lia'₂ ḡág₄ jniog₄ jmi₁uig₅ juĕ'₂
lín₃ a₂ca₂can₃ Cristo, ján₃ bá₄ le₂nĕ₅ táng₃ tĕ₂le₃ quian'₅₄ Jesucristo guéi₁
jniog₄ lián'₂ a₂le₃chong₂ dse₃. ⁶ Jaun₂ né₃, chi₂jua'₂ ḡág₄ jnia'₅₄ uig₅
chong₂, le₂nĕ₅ le₃cha₂ lián'₂ ja₁con'₂ 'nia'₂ jaun₂ lión'₂ 'nia'₂ né₃; o₃
chi₂jua'₂ guei₂ jnia'₅₄ lián'₂ 'e₂, ján₃ bá₄ le₃cha₂ lián'₂ ja₁con'₂ 'nia'₂,
jaun₂ lé₂ le₃jmó₁ tió'₃ 'au'₂ 'e₂ uig₅ cha₂, jui₁lia'₂ jmo₂ jnia'₅₄. ⁷ Caun₂ bá₄
le₁'ág₄ dsi₅ jnia'₅₄ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ a₂jmó₁ tió'₃ 'au'₂ a₂lión'₂ 'nia'₂ né₃.
Ia₁ ne₄ bá₄ jniog₄, nĕ₁jua'₂ quen'₅₄ 'nia'₂ ḡág₅₄ uig₅ a₂ḡág₄ jnia'₅₄, ján₃
bá₄ le₂nĕ₅ guéi₁ 'nia'₂ lián'₂ a₂guéi₁ jnia'₅₄ a₂cuĕ₃ Diú₄.

⁸ Chei₂ jnia'₅₄ 'nia'₂ le₂nĕ₅, rin'₅₄ jniog₄, ia₁ a₂'niog₂ jnia'₅₄ a₂le₃ḡi'₅₄
'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lé₅ o₂me'₅₄ dsi₅ a₂ca₂quián₁ jnia'₅₄ le₂tan₅₄ juig₂ tio'₅₄ 'uĕ₃
Asia. 'Nġo₅ lín₃ bá₄ uig₅ ca₂ḡág₄ jnia'₅₄; 'ḡio₅ lín₃ guei₂ ta₁ a₂tióng₂
jnia'₅₄, ca₂lia'₂ jnia'₅₄ mei'₂ tsá₃ ca₂'uá₂ co₂ḡei'₅₄ a₂tsá₃ ma₃jme₁tián₂.
⁹ Con'₂ siá'₂ lág₂ jnia'₅₄ a₂tsá₃ ma₃jmig₄ cha₂ quián₂ jnia'₅₄, nĕ₂jag₄ bá₄
a₂ma₂'i₄ 'éi'₃ dsióg₃. La₁ tsá₃ a₂nag₅₄, ia₁ ca₂le₃jĕ₃ a₂i₃ḡág₂ jnia'₅₄ jaun₂
ca₂jmo₃ ta₁ a₂ca₂jme₁tin₅ jnia'₅₄ a₂'éin₂ le₃quíó'₅ Diú₄, on₃jua'₅₄ le₂quián₂
jnia'₅₄ guio₅₄. Ia₁ i₂'éi₂ bá₄ lín₅ i₂jme₂jen'₅₄ 'lag₄. ¹⁰ Ia₁ ma₂lió₂ bá₄ Diú₄
ne₄ 'mú₃ gau₂ jaun₂, ton'₂ caun₂ lió₂ bá₄ jui₁lia'₂ jmig₄ nĕ₃. Jaun₂
le₃ja₁con₂ 'éi₂ bá₄ ma₂'éi₁ jnia'₅₄ caun₂ dsi₅ a₂lió₂ ne₄ jui₅ ¹¹ chi₂jua'₂
jme₁'o'₁ 'nia'₂ chi₂leng'₅₄ Diú₄ o₄quián₂ jnia'₅₄. Chi₂jua'₂ juin₅ dsa₂ i₂mi₅

^a1 lit. "dsa₂ jḡiós₅."

ne₄ Diú₄ o₄quián₂ jnia'₅₄, ján₃ bá₄ juin₅ dsa₂ i₂cué'₃ ti₁'mag'₄ Diú₄ ne₄
ca₂le₃jé₃ a₂dse₃ a₂jme₃'o₅₄.^b

'E₂ lë₃ tsá₃ ca₂ne₄ Pa₄ juig₂ Corinto

¹² Cha₂ caun₂ cosa ja₂ tē₅ dsi₅ jnia'₅₄ ton'₂ guio₅₄ jnia'₅₄ quiong₂ 'í₁
tē₂ dsi₅, lei₅₄ jnia'₅₄ a₂lé₂ le₃jang'₅₄ jág₁ dsau₅ a₂chong₂ jmo₂ a₂dse₃ a₂tí₅
ne₄ gua'₅₄ 'uē₃ la₂, jui₁lia'₂ jme₂ti₃ Diú₄, la₁ 'nio₅ lin₃ gué₄ le₃ja₂con'₂
'nia'₂. Ia₁ a₂'ua₁ dsi₅ bá₄ Diú₄, ma₂ca₂jme₃'o₅₄ a₂chong₂ jnia'₅₄ le₂nē₅;
on₃jua'₅₄ ia₁ a₂tag₂ jnia'₅₄ guio₅₄. ¹³ Ca₂le₃jé₃ a₂jua'₂ jnia'₅₄ a₂tio'₅₄ ne₄ si₂
carta quián₂, tsá₃ 'e₂ a₂siá'₂ jua'₂ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂tsá₃ tin'₂ 'nia'₂ 'í₄, o₃
a₂tsá₃ ní'₂ 'nia'₂. ¹⁴ Jaun₂ 'ín₂ dsi₅ jnia'₅₄, jui₁lia'₂ ma₂ca₂rē₃níg'₂ 'nia'₂
quián₂ jnia'₅₄ ja₁lin₅₄, ján₃ bá₄ le₂nē₅ le₃níg'₂ 'nia'₂ lia'₂ rē₂'nia₅, ia₁jaun₂
lé₂ le₃dsiá'₁ 'nia'₂ jág₁ tá'₅ o₄quián₂ jnia'₅₄, ton'₂ lé₂ le₃dsiá'₁ jnia'₅₄ jág₁
tá'₅ o₄quián₂ 'nia'₂ ján₃, jē₁ma₂ca₂tē₂ jmig₄ quió'₅ Jesús Te₁gui'₅₄ quián₂.

¹⁵ 'Uig₅₄ ia₁ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ ca₂le₃jé₃ a₂nē₅, jaun₂ jme₁lín₂ nei₅₄
i₁jing₁₂ de'₂ jniá₅ 'nia'₂ a₂i₁jmo₃ lián'₂ 'au'₂ 'nia'₂ 'nio₅ lin₃, ia₁ dsióg₄
i₁jing₁₂ 'nia'₂ ta₁tin₃ ráun₂. ¹⁶ Jme₁ dsi₂jio₅ dsi₃ jme₁i₁nig₁₂ ja₁tion'₅₄
'nia'₂ lia'₂ ma₂'eng₅₄ jui₅ guio₃ jui₅ Macedonia; jē₁ma₂tē₂ rē₁nég'₄ táng₃,
jaun₂ i₁jing₁₂ táng₃ 'nia'₂. Ia₁ lín₂, 'nia'₂ bá₄ jme₁'o₁ a₂lé₂ dsióg₄ jniá₂
tē₂ Judea. ¹⁷ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂'ei₅ caun₂-tin₃ dsi₃ a₂juá'₅ le₂nē₅? ¿O₃
bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂lé₅ jág₁ quió₃ lia'₂ lé₅ jág₁ quió'₅ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂
i₂lē₁qui₂co₅ jág₁ quió'₅, nē₃ rē₂ juá'₂ “ján₅,” nē₃ guē'₂ “jan₂ón₄” táng₃?
¹⁸ Tí₅ bá₄ jág₁ quián₂ jnia'₅₄, jui₁lia'₂ tí₅ jág₁ quió'₅ Diú₄; líg'₂ jmig₄ jua'₅₄
a₂lē₁cuē₂ jnia'₅₄ jág₁ quián₂, jua'₅₄ a₂jua'₂ jnia'₅₄ “ján₅,” con'₂ siá'₂
“jan₂ón₄” táng₃. ¹⁹ Ia₁ Cristo Jesús i₂lín₅ Ja₁ni'₅₄ Diú₄ i₂qui₂'ín₅ jnia'₅₄
i₂nio₄, chei₂ 'nia'₂ quian'₅₄ Silvano,^c Timoteo nē₃, 'éi₂ nē₃ tsá₃ líg'₂ jmig₄
jua'₅₄ a₂lē₁qui₂ca₂co₃ jág₁ quió'₅ jua'₅₄ nē₃ rē₂ juá'₂ “ján₅,” nē₃ cón₅
“jan₂ón₄” táng₃. Tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo, a₂dsau₅ dsón'₂ bá₄ jág₁. ²⁰ Ia₁
tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂ bá₄ rē₂ti₃ ca₂le₃jé₃ jág₁ a₂cuē₂₃ quió'₅ Diú₄. Jaun₂
tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂, jua'₂ jniog₄ a₂méi₃, ia₁ a₂dsau₅ dsón'₂. Jaun₂ le₂nē₅ lé₂
le₃jme₁juin'₂ jniog₄ Diú₄. ²¹ Jaun₂ 'niog₅ bá₄ Diú₄ jmo₂₃ tē₂le₃ ja₁con₂
jnia'₅₄, quian'₅₄ guē'₂ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ nē₃, a₂tióng₂ jniog₄ tiá₂ le₃quió'₅
Cristo. 'Nio₅ bá₄ Diú₄ ma₂ca₂'ag₃ jniog₄ nē₃. ²² Ma₂ca₂jmóg'₂ jniog₄ léi₄
co₂'nió₄ quian'₅₄ sello quió'₅, ton'₂ ma₂cuin₃ Jme₂dsí₂ Jnió₅ quiáin₅
tē₂dsi₅ jniog₄, nē₂jag₄ bá₄ cu₄ a₂ma₂ron₅ dsi₂jniá₄, a₂ma₂lág₅ jniog₄ léi₄
a₂dsi₁no₃ jniog₄ dsi₁guéi₁ a₂cuē₃.

²³ Chi₂jua'₂ tsá₃ ma₂ca₂lë₃ dsióg₄ juig₂ Corinto lia'₂ con'₂ lé₅ ma₂i₃jio₅
dsi₃, jág₅ bá₄ Diú₄ ia₁ tsá₃ 'nio₃ jniá₂ a₂cán'₂ 'nia'₂ o₂me'₅₄ dsi₅ a₂tsá₃
ca₂dsióg₃; ia₁ nē₁jua'₂ tsá₃ le₂jaun₂, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ o₁jnia'₅₄ 'mú₃
ca₂quín₂ quió₃. ²⁴ On₃jua'₅₄ a₂'niog₂ jnia'₅₄ a₂jme₁gon₂ ne₄ 'a₂ lia'₂ 'én'₂

^b11 A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂: “o₄quián'₂ 'nia'₂.”

^c19 Lia'₂ chen₂ Silvano co₂rē₂ quian'₅₄ Silas.

'nia'₂, ia₁ ma₂tió₂' bá₄ 'nia'₂ tiá₂ a₂'éng'₂. Jñia'₅₄ lia'₂ 'niog₂ jnia'₅₄ jmó₁ ta₁ co₂dsia₅ quian'₅₄ 'nia'₂ ia₁jaun₂ le₃cha₂ gué₄ o₂'ñio₃ dsi₅ ja₁con'₂ 'nia'₂, ia₁ o₄quió'₄ a₂'én'₂ bá₄ 'nia'₂, tió₂' 'nia'₂ tiá₂.

2 ¹ Jaun₂ ma₂ca₂dsia₃ jniá₂ dsi₃ a₂tsá₃ ma₃i₁jing₁₂ táng₃ 'nia'₂ të₃ 'lia'₂ dsi₃. ² Ia₁ në₁jua'₂ i₁jmo₃ 'lia'₂ 'au'₂ 'nia'₂ bá₄ jniá₂, 'éin₂ bá₄ i₂jmo₃ jéin₄ jniá₂ 'io'₂? Jñia'₅₄ lia'₂ 'nia'₂ bá₄ i₂ma₂në₂jmo₃ jniá₂ 'lia'₂ 'au'₂. ³ Jaun₂ lë₃, ca₂jmo₃ si₂ ca₂juá'₃, ia₁ tsá₃ 'nio₃ jmó'₂ 'nia'₂ 'lia'₂ dsi₃ jë₁ma₂dsióg₃, ia₁ 'nia'₂ dsón'₂ bá₄ ca₂tíng'₂ jmó'₂ a₂jéin₄ 'io'₂ jë₁ma₂dsióg₃. Ia₁ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ ja₁con'₂ 'nia'₂ a₂dsióg₄ 'ei₅ dse₃ dsi₃, le₂jaun₂ a₂'ei₅ rë₂ 'au'₂ 'nia'₂ ján₃. ⁴ Ia₁ a₂jme₁quian₄ o₂i₁ dsi₅, të₃ ca₂tán'₂ dsi₃, jme₁ca₂jmo₃ jniá₂ si₂ jaun₂, ca₂le₃jé₃ jme₁'o₅ jniá₂. La₁ on₃jua'₅₄ jaun₂ ca₂juá'₃ ia₁jaun₂ tiá'₃ 'lia'₂ 'au'₂ 'nia'₂ ján₃; të₂le₃ ia₁jaun₂ le₃ñi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lë₅ dsi₃ a₂'nióg₃ 'nia'₂ 'ñio₅ lín₃.

Ca₂'én₂ dsáu₁ jan₂ dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄

⁵ Në₁jua'₂ chan₂ i₂ma₂jmo₃ a₂cha₂ o₂i₁ dsi₅, on₃jua'₅₄ jmá'₃ ja₁con₂ jniá₂ ma₂jmo₃ quian₅₄ o₂i₁ dsi₅; le₂jio₅ ja₁con'₂ 'nia'₂ bá₄ ca₂jmo₃ ca₂la₂ a₂ma₂ca₂quian'₂ 'nia'₂ o₂i₁ dsi₅ ca₂le₃jíng'₃. A₂juá'₅ jniá₂ “a₂ca₂jmo₃ ca₂la₂,” ia₁jaun₂ tsá₃ lín₄ uig₅ tín'₅₄ 'nia'₂ jág₁ në₅. ⁶ Co₂'nió'₄ uig₅ a₂ca₂cuë'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ 'éi₂ jë₄ le₁ñi'₂ 'nia'₂ ca₂le₃jíng'₃, tió'₅ bá₄ co₂në₅. ⁷ Ca₂tín'₂ bá₄ 'nia'₂ në₃ jmó'₂ 'ua₁ 'au'₂ 'éng'₄ dsáu₁, jmó'₂ táng₃ 'nia'₂ lián'₂ dsí₅, ia₁ con'₂ tsá₃ ñó₅ në₁jua'₂ ca₂tán'₂ co₂ñei'₅₄ dsí₅. ⁸ Jaun₂ chi₂len'₄ jniá₂ 'nia'₂ a₂jme₁jniag'₂ táng₃, a₂dsón'₂ 'nió'₃ 'nia'₂. ⁹ 'Uig₅₄ jaun₂ bá₄ ma₂juá'₃ bá₄ jniá₂ le₂jñiá₅ quian'₅₄ si₂ a₂ma₂tsíng₂ ne'₅₄ 'nia'₂, a₂jñia'₅₄ con'₂ ca₂cáun₃ 'í₁ bá₄ quián'₂ 'nia'₂ o₁ne₄ në₁jua'₂ jmó'₂ dsón'₂ 'nia'₂ con'₂ lë₅ ca₂le₃jé₃ jág₁ a₂juá'₅ jniá₂. ¹⁰ Jaun₂ në₃, jui₁'e₂ gué₃ 'a₂ lia'₂ lë₅ dsáu₁ rín'₂ 'nia'₂ a₂'éng'₄, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ le₃jmo₅₄ jniá₂ dsi₃, 'én₄ bá₄ jniá₂ dsáu₁ dsa₂ 'éi₂. Ia₁ jui₁lia'₂ dso₄ a₂ma₂'én₃ jniá₂, chi₂jua'₂ 'e₂ caun₂ dso₄ ma₂'éng₃, o₄quián'₂ 'nia'₂ bá₄ ma₂jmo₃, të₃ne₄ Cristo. ¹¹ Jmo₅ jniá₂ le₂në₅ ia₁jaun₂ tsá₃ jo₃ i₂së₃dsen₃, ia₁ a₂ne₄ rë₂ bá₄ jniog₄ 'a₂ lia'₂ lë₅ mai₅₄ 'io₅ 'éi₂.

Tsá₃ rë₂ jme₁'ei₅ dsí₅ Pa₄ juig₂ Troas

¹² Jaun₂ jme₁ca₂dsióg₃ jniá₂ juig₂ Troas a₂'é₄ jág₁ dse₃ quió'₅ Cristo, 'ñio₅ bá₄ jme₁rë₂na₄ jui₅ a₂jme₁jmo₅₄ ta₁ quió'₅ Te₁gui'₅₄ ja₁jaun₂. ¹³ La₁ tsá₃ tei₄ jme₁'ei₅ dsi₃, ia₁ tsá₃ ca₂dsáng'₂ Tito rín'₅₄ jniog₄. Ca₂'ág'₃ bá₄ jniá₂ jág₁ rín'₅₄ jniog₄ ja₁jaun₂, jaun₂ gué₄ guio₃ le₃'uë₃ Macedonia la₂.

A₂léi₂ jniog₄ quian'₅₄ Cristo

¹⁴ La₁ ti₁'mag'₄ Diú₄ ia₁ co₂tan₅₄ bá₄ jio₂₃ jui₅ a₂léi₂ jniog₄ le₃quió'₅ Cristo Jesús, ia₁ të₂le₃ quian'₅₄ jniog₄ bá₄ jme₂jñiai₂₃ jág₁ dse₃ la₂ quió'₅, ia₁jaun₂ dsa₂ në₃ le₃cuin₂₃ 'éi₂, co₂'nió'₄ a₂ja₂dsí₂ ma₂juig₂ ca₂le₂con₂. ¹⁵ Ia₁ jniog₄ bá₄ lág₅ co₂'nió'₄ chen₂ a₂cau₂ ja₂dsí₂ ma₂juig₂ ma₂ro₂ a₂jén'₅

Cristo ne₄ Diú₄, a₂qui₂dsi₂'ag₅ jë₄ quió'₅ dsa₂ i₂i₂nio₄ jui₅ a₂lióin₂, qui₂ja₂dsí₂ já₃ jë₄ quió'₅ i₂dsi₂'én₂ né₃. ¹⁶ Të₂le₃ ja₁con₂ dsa₂ i₂dsi₂'én₂ né₃, chen₂ la₂ lé₅ a₂ja₂dsí₂ 'lig'₅₄ a₂ma₂le₃dsiáin₃; la₁ të₂le₃ quió'₅ dsa₂ i₂tín'₄ guë'₂ né₃, lé₅ caun₂ cosa a₂ja₂ ma₂jui₂ ma₂ro₂ a₂tín'₂ jme₂dsí₂ quió'₅. ¿'Ein₂ bá₄ 'éi₂ i₂qui'₅₄ jmi₂g₄ quian'₅₄ ta₁ në₅? ¹⁷ Jnia'₅₄ bá₄ 'éi₂ i₂qui'₅₄ jmi₂g₄, ia₁ tsá₃ ta₁ jaun₂ i₂nio₄ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂jmo₁ 'ma'₅₄ já₃g₁ dse₃ quió'₅ Diú₄ jui₁lia'₂ jmo₅ i₂lin₅₄. Të₂le₃ já₃g₅ bá₄ Diú₄, chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ lia'₂ tí₅ já₃g₁, lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ quián₅ Diú₄ i₂juá'₂ o₄quió'₄ Cristo.

Jág₁ 'mí₂ a₂li'₅₄ quian'₅₄ Diú₄

3 ¹ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂jnia'₅₄ 'ín₅ dse₃ guio₅₄ bá₄ jnia'₅₄ jme₁jua'₂ le₂në₅? ¿O₃ bá₄ 'niog'₂ 'nia'₂ a₂'é₄ si₂ a₂jáng'₅ já₃g₁ dsau₅ o₃ a₂mí₁ 'e₂ jnia'₅₄ ne'₅₄ 'nia'₂ a₂cué'₁ caun₂ si₂ jui₁lia'₂ jmo₅ dsa₂ i₂lin₅₄? ² Jnia'₅₄ lia'₂ guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ ma₂cuë'₂ já₃g₁ dsau₅ a₂ma₂léi₄ co₂'nió'₄ caun₂ si₂ të₂dsi₅ jnia'₅₄ a₂lé₂ le₃con₂ dsa₂ sián'₂ 'í₁ co₂'nió'₄ a₂lé₂ le₃'i₃ dsa₂ né₃. ³ Guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ líng'₅ co₂'nió'₄ caun₂ si₂ a₂ca₂jmo₃ Cristo 'njiog₅, a₂ca₂dsia₃ gu₂ jnia'₅₄. Caun₂ si₂, on₃jua'₅₄ a₂léi₄ a₂qui₂rë₂tsáng₂ quian'₅₄ jmi₁jnë₂; lé₅ léi₄ të₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ i₂chan₂ dsón'₂. Lé₅ caun₂ si₂ carta, on₃jua'₅₄ a₂léi₄ rë₂ton₅ dso'₂ ni₁cang₁; lé₅ léi₄ jui₅ të₂dsí₅ dsa₂ mi₂güí₃ bá₄.

⁴ Caun₂ bá₄ le₁'ág₄ dsi₅ jnia'₅₄ a₂'éin₂ jnia'₅₄ le₂në₅ le₃ja₁con₂ Diú₄ të₂le₃ quian'₅₄ Cristo. ⁵ On₃jua'₅₄ a₂tag₂ jnia'₅₄ guio₅₄ a₂jmo₂ 'e₂ jmo₂. Ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ jmo₂ jnia'₅₄, Diú₄ bá₄ jmo₅ a₂qui'₅₄ jnia'₅₄ jmi₂g₄ quian'₅₄ ta₁ në₅. ⁶ 'Éi₂ bá₄ ma₂jmo₃ a₂qui'₅₄ jnia'₅₄ jmi₂g₄ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄ ^d já₃g₁ 'mí₂ a₂ma₂li'₅₄ quian'₅₄ Diú₄: on₃jua'₅₄ të₂le₃ quian'₅₄ 'éi'₃ a₂ton₅ ne₄ si₂; të₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ bá₄. Ta₁ a₂quí'₅ 'éi'₃ a₂rë₂ton₅ ne₄ si₂, a₂jio₅ ne₄ 'mú₃ bá₄ jaun₂. La₁ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ guë'₂ né₃ to'₂ jme₂dsí₂ a₂chan₂ dsa₂.

⁷ 'Éi'₃ jaun₂ ca₂tióng₃ Diú₄ dso'₂ ni₁cang₁ jë₄ si₂ a₂tág₅ co₂'né'₅. Tsá₃ ma₃ca₂tió'₃ dsa₂ israelitas já₃g₃ ué₂ ne₄ Moisés, ia₁ a₂ñí₄ lë₃ co₂tág₅ co₂'né'₅ ca₂jnia₃, jui₁ 'e₂ gué₃ la₂ jë₁ca₂ag₂ si₂ jaun₂. La₁ chi₂jua'₂ le₂në₅ 'ñio₅ jlá'₁ ca₂lë₃ jme₁ca₂lë₃ 'éi'₃ a₂tsá₃ jme₁'io₅ bí₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ dsián₂ dsa₂ jaun₂, ⁸ 'i₂ gué₄ dse₃ jlá'₁, já₃g₁ dse₃ a₂quian₅ Jme₂dsí₂ Jñio₅ a₂jmo₅ a₂chan₂ táng₃ dsa₂! ⁹ Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, chi₂jua'₂ lág₂ jniog₄ a₂ñí₄ lë₃ jlá'₁ ca₂lë₃ 'a₂ lia'₂ ca₂cuë₃ Diú₄ 'Éi'₃ të₂le₃ quian'₅₄ Moisés, 'éi'₃ a₂jme₁bóg'₂ dso₄ jaun₂, 'i₂ gué₄ jlá'₁ ta₁b quián₂ jnia'₅₄ a₂i₁quian₄ jnia'₅₄ já₃g₁ dse₃ a₂jme₂jnia₅ Diú₄ a₂tsá₃ ma₂dsáu₁ jniog₄ cha₂! ¹⁰ Ia₁ jui₁lia'₂ 'éi'₃ a₂jme₁jlá'₁ ma₂líg'₂, tsá₃ ma₂'e₂ quen₅ në₁ma₂ca₂quin₃ quian'₅₄ já₃g₁ jlá'₁ gué₄ a₂cha₂ rë₂në₃. ¹¹ Chi₂jua'₂ lág₂ jniog₄ a₂ñí₄ lë₃ jme₁jlá'₁ ta₁b quió'₅

^d6 griego: diákonous (ministros).

a₂tsá₃ ué₂ tió'₅ jaun₂, i'ë₂ gué₄ 'ñio₅ jlá'₁ ta₁^e quió'₅ jág₁ 'mí₂ a₂tsá₃
ma₂dsi₃ñí₂ o₁líg'₂!

¹² 'Uig₅₄ ia₁ caun₂ le₁'ág₄ dsi₅ jnia'₅₄ le₂në₅, jua'₂ jnia'₅₄ co₂ñei'₅₄ rë₂jiá₃
jág₁. ¹³ Tsá₃ jmo₂ jnia'₅₄ jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ Moisés; ca₂jlé₂ 'éi₂ ne₅₄ quian'₅₄
'mi'₂ ia₁jaun₂ tsá₃ jág₃ dsa₂ israelitas 'a₂ lia'₂ éi₃ a₂co₂tág₅ jaun₂. ¹⁴ La₁
tsá₃ ca₂rë₃ñí'₂ dsí₅ dsa₂ 'éi₂ në₃, ia₁ cang₄ dsi₅₄. Ca₂lia'₂ jñi₄ó₄ jmi₄g₄ në₃ 'i₅
dsa₂ Si₂ 'Éi'₃ a₂ron₅ ma₂líg'₂, lia'₂ ma₂lín₅ jaun₂ bá₄ 'éi₂, co₂'nió'₄ rë₂jlë₅
ne₅₄, a₂tsá₃ ñí'₂. Ia₁ jmá'₃ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄ lé₂ le₃jnia'₃ a₂jlë₅
a₂ñí'₂ dsí₅ dsa₂ jaun₂. ¹⁵ Ca₂lia'₂ jñi₄ó₄ jmi₄g₄ në₃, jë₁ma₂tóin'₂ 'i₂₃ si₂ quió'₅
Moisés, jlin₅ ne₄ dsa₂, tsá₃ rë₂ñí'₂. ¹⁶ Ia₁ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ i₂jén'₅ le₃quió'₅
Te₁gui'₅₄, jnia'₅ a₂jmo₅ a₂jlin₅ ne₄ dsa₂ jaun₂. ¹⁷ Te₁gui'₅₄ në₃, ia₁ i₂lín₅
Jme₂dsí₂ bá₄ 'éi₂; ja₁'en₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅ Te₁gui'₅₄, jui₁lia'₂ tē₂dsí₅ dsa₂
i₂'én₂, ja₁jaun₂ rë₂na₄ bá₄ jui₅. ¹⁸ Ia₁ ca₂le₃jág₃ jniog₄ tsá₃ ma₃le₁jlë₅ ne₄
jniog₄; lág₅ jniog₄ jui₁lia'₂ lé₅ ni₁'i₂ a₂jniá₂ a₂co₂tág₅ co₂'né₅ a₂jlán'₁
Te₁gui'₅₄. Le₂në₅ bá₄ jniog₄ guio₅₄, caun₂ i₂ne₁ca₂lag₃ jniog₄ jui₁lia'₂ lín₅
Cristo 'ñiog₅, ia₁ lia'₂ caun₂ jmi₄g₄ caun₂ jmi₄g₄ bá₄ caun₂ i₂ne₁ca₂lag₃
jniog₄ jlán'₁ jui₁lia'₂ lín₅ 'éi₂. Ca₂le₃jé₃ a₂në₅ jmo₅ Te₁gui'₅₄, i₂lín₅
Jme₂dsí₂.

4 ¹ 'Uig₅₄ jaun₂, o₁líg'₂ jmi₄g₄ tsá₃ tián'₃ dsi₅ jnia'₅₄ dsa₂ i₂quian₅ jág₁
dse₃ quió'₅ Diú₄, ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ca₂dsia₃ ñéi₂ dsí₅ ca₂dsia₃ gu₂
jnia'₅₄ ta₁ la₂. ² Ma₂ca₂tí₄ jnia'₅₄ ca₂le₃jé₃ a₂'lig'₅₄ o₂guí'₃ a₂jmo₅-dsá₅
dsa₂ jë₄ rë₂'ma₄; tsá₃ a₂në₅ i₂nio₄ jnia'₅₄ quian'₅₄ mai₅₄ a₂qui₂jme₂gán₂
jnia'₅₄ dsa₂. On₃ guë'₂ jua'₅₄ jmo₂ jnia'₅₄ caun₂-tín₃ jág₁ jua'₅₄ a₂co₂güin'₄
jnia'₅₄ jág₁ dse₃ quió'₅ Diú₄. Já₁g₁ tí₅ dsón'₂ rë₂jiá₃ já₁g₁ bá₄ jme₂tín₁ jnia'₅₄
dsa₂, ne₄ Diú₄, ia₁jaun₂ le₃lí'₄ tē₂dsí₅ dsa₂ a₂dsau₅ bá₄ já₁g₁ a₂i₂quian₄
jnia'₅₄. ³ Nē₁jua'₂ rë₂jlë₅ já₁g₁ dse₃ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄, rë₂jlë₅ ja₁con₂ dsa₂
i₂dsi₃'én₂ jme₂dsí₂ quió'₅ bá₄. ⁴ Ia₁ dsa₂ i₂le₂'éi₂ i₂tsá₃ 'én₂, co₂'nió'₄
a₂rë₂jlin₅ dsí₅, në₂jag₄ bá₄ a₂tein₅₄, a₂jmo₅ diú₄ quián₅ dsa₂ mi₂güí₃ la₂,
ia₁jaun₂ tsá₃ tág₃ si₂ a₂le₃ñí'₂ dsí₅ 'a₂ lia'₂ jlá'₁ já₁g₁ dse₃ quió'₅ Cristo
i₂jlán'₁ lia'₂ lín₅ Diú₄ 'ñiog₅. ⁵ Ia₁ on₃jua'₅₄ guio₅₄ jnia'₅₄ 'ín₅ jë₁ma₂té₂
rë₁'é₄ já₁g₁ dse₃; Cristo Jesús bá₄ 'ín₅ jnia'₅₄ a₂lín₅ Te₁gui'₅₄, a₂lág₅ jnia'₅₄
dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₅₄ 'nia'₂ ján₃ o₄quió'₄ Jesús. ⁶ Ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄
ca₂juá'₂ jme₁ca₂jmo₃ mi₂güí₃: “Jui₁jnia₄ tág₅ jë₄ qui₁né'₃”.^f Jaun₂ i₂'éi₂
bá₄ ma₂jmo₃ në₃ a₂tág'₄ si₂ tē₂dsi₅ jnia'₅₄ ia₁jaun₂ já₁g₃ i₂sián'₂ si₂ jaun₂,
ia₁jaun₂ le₃ñi₅ dsa₂ 'a₂ lia'₂ jlán'₁ Diú₄ tē₂le₃ ne₄ Jesucristo.

'A₂ lia'₂ 'nió'₅ le₃chan₂ dsa₂ ia₁ a₂'éin₂

⁷ Ca₂le₃jé₃ a₂jlá'₁ a₂quen₅ 'ñio₅ lín₃ në₅ në₃, a₂quian₄ jnia'₅₄ a₂lág₅ lia'₂
lé₅ ca₂míg₂ ni₁ti'₂ tsá₃ quen₅, jë₁rë₂'ma₄ cosa a₂quen₅ 'ñio₅, ia₁jaun₂
le₃jniá₂ a₂já₅ ja₁con₂ Diú₄ bá₄ jui₅bí₂ juë'₂ lín₃ në₅, on₃jua'₅₄ a₂'niog'₂

^e9,11 griego: diakonía (ministerio).

^f6 Génesis 1:3.

jnia'₅₄ dsi₅ guio₅₄. ⁸ Le₂nē₅ nē₃, jui'₁a₂ gué₃ la₂ tē₁ja₂lé₂ o₂me'₅₄ dsi₅
jē₁chong₂ jnia'₅₄, la₁ tsá₃ lé₅ jua'₅₄ a₂tsá₃ dsian₅. Jui'₁e₂ gué₃ já₅ caun₂
jui₅bí₂ a₂i₅ dsi₅ jnia'₅₄ chong₂, la₁ tsá₃ jua'₅₄ a₂ñí₄ quian₄ jnia'₅₄ o₂i₁ dsi₅.
⁹ Jui'₁e₂ gué₃ qui₂co₂'ein₅ dsa₂, la₁ tsá₃ guio₅₄ jnia'₅₄ tióng₂. Jui'₁e₂ gué₃
ca₂guiog'₃ dsa₂ 'uē₃, la₁ tsá₃ ca₂dsau₃ gué₄ jnia'₅₄. ¹⁰ Tē₁i₂nio₄ jnia'₅₄
le₁quian₁ i₁gú'₃ 'mú₃ quió'₅ Jesús jui₅ ni₁ñi₁ jnia'₅₄, ia₁jaun₂ le₃jniá₂ jui₅
ni₁ñi₁ jnia'₅₄ já₃ a₂chan₂ Jesús. ¹¹ Ia₁ tē₁lia'₂ chong₂ jnia'₅₄ la₂, le₂o₃
jmig₄ bá₄ go'₂ a₂jme₃dsiog₅ dsa₂ o₄quió'₄ Jesús, ton'₂ ia₁jaun₂ le₃jniá₂ jui₅
ni₁ñi₁ jnia'₅₄ a₂siá'₃ la₂, a₂chan₂ bá₄ Jesús. ¹² Jaun₂ nē₃, 'uig₅₄ ia₁ a₂tio'₅₄
jnia'₅₄ jui₅ 'mú₃, 'nia'₂ nē₃ tióng'₅₄ jui₅ a₂le₃chan₂ jme₂dsí₂ quiáng'₂.

¹³ Le₂la₂ juá'₂ ne₄ Si₂: “Ca₂rē₃'éng₂, jaun₂ bá₄ lē₃ ca₂juá'₃.”⁸ Le₂nē₅ bá₄
jnia'₅₄ já₃, ia₁ a₂i₄ jme₂dsí₂ i₂cuē₅ bí₂ a₂'éin₂, jaun₂ bá₄ lē₃ 'éin₂ jnia'₅₄,
jaun₂ bá₄ lē₃ jua'₂ jnia'₅₄ já₃. ¹⁴ Ia₁ ma₂ne₄ bá₄ jnia'₅₄, Diú₄
i₂ca₂jme₃jen'₅₄ Te₁gui'₅₄ Jesús a₂jme₁rē₂join₅₄, le₂jaun₂ bá₄ jme₃jein'₅₄
jnia'₅₄ já₃, jui₁lia'₂ ca₂jme₃jein'₅₄ 'éi₂, tē₂ co₂dsia₅ quian'₅₄ 'nia'₂
ja₁coin₂. ¹⁵ A₂dse₃ o₄quián'₂ 'nia'₂ bá₄ ca₂le₃jé₃ a₂ma₂ca₂lē₃ nē₅, ia₁
nē₁jua'₂ le₂jaun₂ juin₅ gué₄ dsa₂ i₂tin₅ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄, le₂jaun₂ bá₄ já₃
juin₅ gué₄ dsa₂ lé₂ i₂cuē₃ ti₁'mag'₄ qui₂le₃juin'₂ Diú₄.

¹⁶ Jaun₂, o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ qui₂'uán₂ dsi₅ jnia'₅₄. Tsá₃ a₂léi'₂ jaun₂ caun₂
ma₂ne₁ca₂dsa₃ bí₂ ni₁ñi₁ jnia'₅₄. La₁ jme₂dsí₂ quián₂ nē₃ caun₂ rē₂'mag'₄
bá₄ lia'₂ caun₂ jmig₄.^h ¹⁷ Ia₁ jmi₁uig₅ a₂ca₂juig₄ a₂dsi₂ñág₂ jnia'₅₄ rē₂nē₃,
a₂ñi'₅₄ ta₁ dsi₃ñí₂, jmo₃ a₂tē₃dsi₅₄ a₂léi₂ ñag₅₄ gué₄ jnia'₅₄ ja₁jlá'₁ gué₄
'ñio₅ lin₃ a₂jio₅ co₂tan₅₄. ¹⁸ Ia₁ tsá₃ jua'₅₄ tion'₂ jnia'₅₄ jui₅ caun₂ cosa
a₂jniá₂; a₂jaun₂ bá₄ tion'₂ jnia'₅₄ jui₅ jui₁lia'₂ a₂tsá₃ jniá₂. Ia₁ ca₂le₃jé₃
a₂jniá₂, tsá₃ uē₂ jio₅. A₂dsau₅ bá₄ a₂tsá₃ jniá₂, a₂jaun₂ bá₄ a₂jio₅
co₂tan₅₄.

5 ¹ Ia₁ ma₂ne₄ bá₄ jniog₄, jē₁ma₂ca₂dsau₃ ca₂'en₃ ni₁ñi₁ jniog₄ la₂,
a₂lé₅ co₂'nió'₄ caun₂ 'né₅ quián₂ tē₁lia'₂ chong₂ mi₂güig₃ la₂, la₁
Diú₄ nē₃ cuē₃ caun₂ ja₁'io₁ guei'₅₄ i₂juíg₃ ja₁lé₄ co₂'nió'₄ caun₂ 'né₅ a₂tsá₃
ma₃ton₅ jmig₄ dsi₃'én₂, on₃jua'₅₄ a₂ca₂jmo₃ dsa₂ mi₂güig₃. ² Dsón'₂ bá₄
tē₁lia'₂ chong₂ jniog₄ jui₅ ni₁ñí₅ la₂, ca₂le₃jé₃ chon₂ jniog₄ dsi₅, a₂'ín₅ dsi₅
dsi₁'io₁ 'né₅ quián₂ guei'₅₄ i₂juíg₃, ³ ia₁jaun₂ jlé₂ quián₂ nē₂jag₄ bá₄ caun₂
'mí'₂ a₂quei'₂ Te₁gui'₅₄ ia₁jaun₂ tsá₃ dsi₁no₃ rē₂ñág₅. ⁴ Tē₁lia'₂ chong₂
jniog₄ quian'₅₄ ni₁ñi₁ la₂, ca₂le₃jé₃ chon₂ jniog₂ dsi₅ a₂le₁quian₁ o₂i₁ dsi₅.
On₃jua'₅₄ a₂'niog₂ jniog₄ a₂tsá₃ 'e₂ qui'₄ jniog₄; a₂jaun₂ bá₄ 'niog₂ jniog₄
a₂lió₃ co₂ñei'₅₄ ni₁ñi₁ a₂jón₂ la₂, quian'₅₄ ni₁ñi₁ 'mí'₂ a₂le₃chan₂ co₂tan₅₄.
⁵ Diú₄ bá₄ dsón'₂ i₂ma₂jmo₃ co₂jnia₅₄ jniog₄ i₂ma₂cuin₃ Jme₂dsí₂ quián₅,
a₂lé₅ léi₄ a₂jme₃ti₃ já₃ quió'₅.

⁸13 Salmo 116:10.

^h16 lit. “Tsá₃ a₂léi'₂ jaun₂ caun₂ ma₂ne₁ca₂dsa₃ quió'₅ dsa₂ le₂co'₅₄; la₁ dsa₂ le₂nē₃ nē₃ caun₂
rē₂'mag'₄ bá₄ lia'₂ caun₂ jmig₄.”

⁶ Le₂nē₅ jaun₂ le₁'ág₄ bá₄ caun₂ dsi₅ jniog₄ co₂tan₅₄, ia₁ ne₄ bá₄ jniog₄ jaun₂, tē₁lia'₂ chong₂ jui₅ ni₁ñi₁ la₂, tsá₃ 'io₄ 'né₅ ja₁guá₄ Te₁gui'₅₄. ⁷ La₁ i₂nio₄ jniog₄ ca₂le₃jág₃ a₂jñia'₅₄ con'₂ 'éin₂ bá₄, on₃jua'₅₄ con'₂ a₂tē₅ ne₄ jniog₄. ⁸ La₁ caun₂ bá₄ le₁'ág₄ dsi₅, lág₂ jniog₄ 'e₂ gué₄ dse₃ jua'₅₄ nē₃ bá₄ 'uág₃ dsi₂nē₁ tsi₁'né₅ ni₁ñi₁ la₂, a₂dsau'₅₄ dsi₁'io₁ quian'₅₄ Te₁gui'₅₄. ⁹ 'Uig₅₄ jaun₂, co₂tan₅₄ quen'₂ jniog₄ bí₂ jmo₂ a₂tē₅ dsí₅ Te₁gui'₅₄, tē₁lia'₂ chong₂ jui₅ ni₁ñi₁ la₂, o₃ nē₁tsá₃ ma₂chong₂ 'e₂. ¹⁰ Ia₁ le₃jág₃ bá₄ jniog₄ dsi₁no₃ ne₄ta₁ quió'₅ Cristo, ia₁jaun₂ gue₃ le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂ con'₂ ca₂tñin₂, lia'₂ con'₂ lé₅ ca₂jmo₃ tē₁lia'₂ jme₁chain₂ jui₅ ni₁ñi₁₂, a₂dse₃, o₃ a₂'lig'₅₄ 'e₂.

Jág₁ dse₃ quió'₅ Diú₄ a₂'ag₃ tei₄ dsí₅ dsa₂

¹¹ 'Uig₅₄ nē₅, ia₁ a₂ne₄ jnia'₅₄ a₂ñí₄ lē₃ gau₂ lé₂ jē₁ma₂tión₂ dsa₂ ne₄ Te₁gui'₅₄, a₂quen'₂ jnia'₅₄ bí₂ chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ jág₁ dsau₅ o₁ne₄ tsa₁ jiá'₂ dsí₅, gue₃ jág₁ dse₃. Jaun₂ ma₂ñi₅ bá₄ Diú₄ 'a₂ lia'₂ lé₅ chong₂ jnia'₅₄; jaun₂ 'ín₂ dsi₃ jniá₂ a₂ñi'₅₄ bá₄ 'nia'₂ tē₂'au'₂ ján₃. ¹² Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ 'niog₂ jnia'₅₄ 'ín₄ rē₂ guio₅₄. Jñia'₅₄ lia'₂ cuē₂ jnia'₅₄ jmig₄ a₂dsiá'₂ 'nia'₂ jág₁ tá'₅ o₄quián₂ jnia'₅₄, ton'₂ ia₁jaun₂ ñi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ ñag'₅₄ ne₄ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'nio₃ dsia₃ jág₁ tá'₅, i₂jñia'₅₄ dse₃ le₁'ág₄ o₁ne₁, on₃jua'₅₄ rē₂ a₂dsi₂jó'₃ le₁jē₃ jme₂dsí₂ quió'₅. ¹³ Ia₁ chi₂jua'₂ quiong₅ dsa₂ a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ ñá₅, lē₁ o₄quió'₄ Diú₄ bá₄. La₁ chi₂jua'₂ tsá₃ lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ ñá₅ nē₃, a₂dse₃ quián'₂ 'nia'₂ bá₄ jaun₂. ¹⁴ Ia₁ a₂ñí₄ lē₃ 'nio₃ Cristo jnia'₅₄, a₂jaun₂ tion₅₄ bá₄ ca₂tág₂ jnia'₅₄ jme₁'nió₄ dsa₂ mi₂güí₃ rin'₅₄ jui₁lia'₂ ca₂rē₃'nio₃ 'éi₂. Ia₁ caun₂ bá₄ 'éin₂ jnia'₅₄, jan₂ bá₄ i₂ca₂jon₃ o₄quió'₄ ca₂le₃jín₃; 'uig₅₄ jaun₂, nē₂jag₄ bá₄ a₂ma₂dsau₃ le₂jág₃. ¹⁵ Jan₂ Cristo bá₄ i₂ca₂jon₃ ne₄ o₄quió'₄ ca₂le₃jín₃, ia₁jaun₂ tsá₃ ma₃'nió'₅ le₃chain₂ jmá'₃ o₄quió'₄ guioin₅₄; jui₁le₂chain₂ bá₄ le₃quió'₅ i₂ca₂jon₃ o₄quió'₄, le₃quió'₅ i₂ca₂jen'₅₄ táng₃. ¹⁶ Jaun₂ tsá₃ ma₃'ein₂ jin₄ jnia'₅₄ nē₃ tē₂le₃ ne₄ jui₅ lia'₂ con'₂ lé₅ jág₂ dsa₂ mi₂güí₃. Jui₁'e₂ gué₃ le₂jñiá₅ jme₁jin₄ jnia'₅₄ Cristo lia'₂ con'₂ lé₅ jág₂ dsa₂ mi₂güí₃, tsá₃ ma₃le₂jaun₂ jin₄ jnia'₅₄ 'éi₂. ¹⁷ Jaun₂ le₂nē₅, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂chén'₅ le₃quió'₅ Cristo, jan₂ dsa₂ 'mí₂ bá₄ 'éi₂. Ca₂le₃jē₃ 'a₂ lia'₂ jme₁lé₄ le₂jñiá₅, ca₂ñí₂ bá₄ jaun₂. iMa₂ca₂rē₃'mag'₄ bá₄ ca₂le₃jē₃!

¹⁸ Ca₂le₃jē₃ a₂nē₅, le₂nē₅ ma₂jmo₃ Diú₄ 'ñiog₅. Ca₂'ág₂ táng₃ caun₂ jág₁ quian'₅₄ jniog₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo. Jaun₂ 'éi₂ nē₃ ma₂cuē₃ ta₁ a₂jme₁tin₅ jnia'₅₄ dsa₂ 'a₂ lia'₂ 'nió'₅ jmo₃ 'ag₃ caun₂ jág₁ quian'₅₄ Diú₄. ¹⁹ Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄ jme₁'ag₅ Diú₄ caun₂ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ mi₂güí₃. Tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄, jín₂ Diú₄ dsa₂ co₂'nió'₄ a₂tsá₃ ma₃'e₂ dso₄ rē₂cán'₄ dsa₂. Jaun₂ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄ ma₂dsia₃ gu₂ jnia'₅₄ nē₃ a₂qui₁'é₄ jnia'₅₄ dsa₂ jág₁ dse₃ la₂, ia₁jaun₂ le₃ñi₅ a₂tsá₃ ma₃mi'₅₄ cha₂ quian'₅₄ Diú₄. ²⁰ Jaun₂ le₂nē₅ bá₄ lé₅ 'a₂ lia'₂ tē₁i₂nio₄ jnia'₅₄ i₂quian₄ jnia'₅₄ jág₁ o₄quió'₄ Cristo, ia₁ co₂'nió'₄ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ chi₂lén'₂ dsa₂ tē₂le₃ quian'₅₄ jnia'₅₄. Jaun₂ jnia'₅₄ nē₃, chi₂len'₄ jnia'₅₄

'nia'₂ⁱ quian'₅₄ jág₁ 'éi'₃ quió'₅ Cristo: “Éi'₂ 'nia'₂ caun₂ jág₁ quian'₅₄ Diú₄.”²¹ 'I₁caun₂ dso₄ tsá₃ 'e₂ ca₂'náu₂ Cristo; la₁ 'uig₅₄ dsáu₁ jniog₄ bá₄ né₃, ca₂'é'₃ Diú₄ uig₅ 'éi'₂ ně₂jag₄ bá₄ a₂rě₂cáin'₄ dso₄, ia₁jaun₂ jniog₄ né₃ jě₁ma₂ca₂rě₃quian'₅₄ Cristo, 'é'₂ Diú₄ jág₁ a₂tsá₃ 'e₂ dso₄ rě₂cáu'₄.

6 ¹Jaun₂ le₂ně₅, jnia'₅₄ dsa₂ i₂jmo₂ ta₁ co₂lě₅ quian'₅₄ Te₁gui'₅₄, chi₂len'₄ jnia'₅₄ 'nia'₂ a₂tsá₃ i₂jmo₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ ta₁ jmo₃ jág₁ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄ a₂ma₂gue'₅₄ 'nia'₂. ²Ia₁ le₂la₂ juá'₂ Diú₄ ne₄ Si₂:

Ca₂rě₃chá₃ bá₄ jmig₄ a₂ca₂jmo₃ 'ua₁ dsi₃,

ca₂nag₃ jág₁ quián'₂ 'nia'₂;

jmig₄ a₂jme₁cuin₅ jmig₄ lión'₂ 'nia'₂

jme₁ca₂jme₁'o₁ jniá'₂.^j

Jaun₂ rě₂ně₃ bá₄ 'ě₂₃, cuin₅ jmig₄ a₂jmo₅ Diú₄ 'ua₁ dsí₅. Rě₂ně₃ bá₄ ján₃ cuin₅ jmig₄ a₂lión₂ dsa₂.

³'I₁caun₂ jnág₅ tsá₃ jmo₂ jnia'₅₄ ja₁con₂ dsa₂, ia₁jaun₂ tsá₃ táun₂ dsa₂ 'lig'₅₄ ta₁^k quián₂ jnia'₅₄. ⁴Tě₂le₃ 'niog₂ jnia'₅₄ cuě₅₄ léi₄ jě₄ ca₂le₃jě₃, a₂lág₅ tě₃dsón'₂ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ Diú₄: jě₄ a₂jmo₂ jnia'₅₄ tió'₅ dsi₅; jě₄ jmi₁uig₅ a₂řag₄ jnia'₅₄ jě₄ jme₁dsi₂řag₂ jnia'₅₄, a₂tsá₃ a₂ne₄ jnia'₅₄ jmó₁; jě₄ o₂i₁ dsi₅; ⁵jě₄ qui₂bóg₂ dsa₂; jě₄ qui₂to'₂ dsa₂ né'₃ 'má₃; jě₄ mi'₅₄; jě₄ ta₁ 'ua'₂; jě₄ tsá₃ guag₂ jnia'₅₄; jě₄ jme₁'in₂ a₂que₅₄ jnia'₅₄; ⁶jě₄ a₂le₁jě₃ jme₂dsí₂ quián₂ jnia'₅₄ ně₃; jě₄ jme₂juín'₁ dsi₅ ja₁con₂ rin'₅₄; jě₄ a₂'ua₁ dsi₅ jnia'₅₄; jě₄ a₂quiong'₅₄ Jme₂dsí₂ Jnió₅; jě₄ a₂'nio₃ jnia'₅₄ rin'₅₄ tě₃dsón'₂; ⁷jě₄ quian'₅₄ jág₁ dsau₅ tě₃dsón'₂; jě₄ quian'₅₄ jui₅bí₂ quió'₅ Diú₄; jě₄ quian'₅₄ jui₅ co₂dsau₅ a₂tsá₃ 'e₂ rě₂cáu'₄, quian'₅₄ a₂ně₅ lion₄ jnia'₅₄ co₂'nió'₄ ří₁ a₂chan'₂ jnia'₅₄ quian'₅₄ gu₂ ne₁ quian'₅₄ gu₂jen₅ ně₃; ⁸tě₂le₃ quian'₅₄ a₂jme₂juag'₂ dsa₂; tě₂le₃ quian'₅₄ a₂chei'₂ dsa₂ 'lig'₅₄; tě₂le₃ quian'₅₄ jág₁ 'lig'₅₄ a₂qui₂'ag₅ dsa₂; tě₂le₃ quian'₅₄ jág₁ dse₃ a₂qui₂'ag₅ dsa₂ ně₃; a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ i₂tí₅ jág₁ quió'₅ jui₁'a₂ guě₃ la₂ quiong₅ dsa₂ jnia'₅₄ i₂tě₂jín₁; ⁹ně₂jag₄ bá₄ i₂tsá₃ 'ein₂ cuig₅, la₁ chan₂ bá₄ i₂cuig₅ rě₂; ně₂jag₄ bá₄ a₂ma₂i₁dsióg₃ jnia'₅₄, la₁ i₂jag₄! lia'₂ chong₂ jaun₂ bá₄ jnia'₅₄; qui₂jmóg'₂ dsa₂ uig₅, la₁ tsá₃ ca₂jme₃dsiog₂₃; co₂'nió'₄ a₂qui'₂ dsi₅, ¹⁰la₁ i₂gú'₃ bá₄ chong₂ jnia'₅₄ o₂'řióg₃ dsi₅; co₂'nió'₄ i₂tě₂řé₂, la₁ jmo₂ jnia'₅₄ a₂le₃chan₂ dse₃ juin₅ i₂sián'₂; co₂'nió'₄ a₂tsá₃ 'e₂ cha₂ quián₂ jnia'₅₄, la₁ 'io₂ bá₄ jnia'₅₄ ca₂le₃jě₃.

¹¹'Nia'₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂chan₂ juig₂ Corinto, ma₂ně₂jua'₅₄ jnia'₅₄ rě₂jiá₃ jág₁, ně₂jag₄ bá₄ a₂ma₂rě₂nia₅₄ jnia'₅₄ tě₂dsi₅ ja₁con'₂ 'nia'₂. ¹²'I₁caun₂ tsá₃ 'e₂ jnág₅ ma₂jmó₁ jnia'₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂; guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ jmo'₂ qui₂nióg₅ tě₂'au'₂, jag'₅₄ jnia'₅₄. ¹³'Nia'₂ ně₃, jein'₅₄ 'au'₂ tě₂le₃ ja₁con₂ jnia'₅₄: jaun₂ ně₃ chi₂len'₄ jnia'₅₄ 'nia'₂ ně₂jag₄ bá₄ co₂'nió'₄ řéi'₅ 'nia'₂ a₂na'₅₄ 'nia'₂ tě₂'au'₂ ja₁con₂ jnia'₅₄.

ⁱ20 o₃, “chi₂lén'₄ jnia'₅₄ dsa₂.”

^j2 Isaías 49:8.

^k3 griego: diakonía (ministerio).

Lág₅ jniog₄ guá'₅ quián₅ Diú₄ i₂chan₂ tē₃dsón'₂

¹⁴ Tsá₃ i₁nio'₄ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂ling'₅₄ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂. Ia₁ nē₁jua'₂ le₂jaun₂ né₃, dsi₁nó'₅ 'nia'₂ léng'₂ jui₁lia'₂ on₃ dsi₂ca₁jui₅ i₂quia'₂ 'uē₃, i₂tsá₃ co₂rín₂.^l Ia₁ tsá₃ a₁jaun₂ quin₃ dsi₅ dsa₂ i₂quian₅ jui₅ dse₃ quian'₅₄ dsa₂ i₂quian₅ jui₅ 'lig'₅₄. Ján₃ guē'₂ le₂jaun₂, o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ lé₂ le₃jen'₂ ja₁tág₅ quian'₅₄ jui₁lia'₂ ja₁qui₁né'₃ táng₃.¹⁵ ¿O₃ lín'₂ 'nia'₂, lé₂ le₃'ag₃ caun₂ jág₁ Cristo quian'₅₄ i₂sē₃dsen₃ táng₃? O₃, ¿e₂ bá₄ quen'₅₄ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ 'én₂ quiaín'₅₄ jan₂ i₂tsá₃ 'én₂?¹⁶ ¿O₃ bá₄ lé₂ le₃'ag₃ caun₂ jág₁ guá'₅ quió'₅ Diú₄ quian'₅₄ diú₄ lag₄? Ia₁ guio₅₄ bá₄ jniog₄ lág₅ guá'₅ quió'₅ Diú₄ jén'₃. Lé₅ jui₁lia'₂ ca₂juá'₂ Diú₄ 'ñiog₅:

Gua₅₄ ñi₅₄ quiang'₅₄ dsa₂.

Jniá₂ bá₄ léng₂ Diú₄ quiáín₅.

Dsa₂ 'éi₂ guē'₂ léin₂ dsa₂ juig₂ quiáng₃.^m

¹⁷ Jaun₂ lē₃:

Co₂dsia₅ 'uin'₂ 'nia'₂ jē₄ quió'₅ diú₄ lag₄ 'éi₂;

con'₂ nau₂ 'nia'₂, juá'₂ Te₁gui'₅₄;

Tsá₃ qui₂tí'₅ 'nia'₂ gog'₂ a₂tsá₃ le₁jé₃.

Jaun₂ bá₄ guen'₄ jniá₂ 'nia'₂,ⁿ

¹⁸ jaun₂ jan₂ jniá₂ bá₄ léng₂ jéi'₅ 'nia'₂,

jaun₂ 'nia'₂ guē'₂ léng₂ chí'₂-guein₂ quiáng₃.

juá'₂ Te₁gui'₅₄ i₂'uan'₂ gué₄ lín₃.^o

7 ¹ Le₂nē₅ bá₄, rín'₅₄ jniog₄, 'ui_g₅₄ ia₁ a₂ron₅ jág₁ a₂cuē₁ quió'₅ Diú₄ ja₁con₂ jniog₄, jaun₂ ca₂tág₂ jniog₄ chí₅₄ quián₂ ca₂le₃jé₃ a₂'lig'₅₄ a₂lé₂ le₃'iog₅ jme₂dsí₂ quián₂, le₂jaun₂ ni₁ñi₁ né₃. Jui₁le₂chong₂ bá₄ co₂ñei'₅₄ dsa₂ i₂lé₅ 'í₁ i₂jme₂gan₃ Diú₄.

'A₂ lia'₂ ca₂rē₃tsín₃ dsi₅ dsa₂ Corintios, ca₂can₃ táng₃ jui₅ dse₃

² Jmo₄ 'nia'₂ 'au'₂ a₂jag'₅₄ dse₃ jnia'₅₄. Ia₁ tsá₃ 'e₂ 'lig'₅₄ ma₂jma'₅₄ 'i₁jan'₂ 'nia'₂, on₃ guē'₂ 'e₂ jág₁ ga₂ ma₂chéi₂ jnia'₅₄ 'i₁jan₂, on₃ guē'₂ jua'₅₄ ma₂ca₂jme₁gan₅ jnia'₅₄ 'i₁jan'₂ 'nia'₂ né₃.³ On₃jua'₅₄ a₂juá'₅ jniá₂ ia₁ a₂bong'₅₄ 'nia'₂ dso₄. Lia'₂ ma₂juá'₅ jaun₂ bá₄ jniá₂, jing₅₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ dsi₃, a₂'nió₃ jniá₂ 'nia'₂. Caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ chang₂ co₂lē₅ quiang'₅₄ 'nia'₂, o₃ dsió₃ co₂lē₅ 'e₂.⁴ Caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ jing₅₄ 'nia'₂, 'ñio₅ jmo₅ jniá₂ táng'₅ o₄quián'₂ 'nia'₂. Rē₂'ña₅ a₂lián'₂ dsi₃, lia'₂ rē₂tsón₂ a₂'io'₂ jéin₂ jniá₂, jē₄ ca₂le₃jé₃ o₂i₁ dsi₅ a₂chong₂ jnia'₅₄.

⁵ Ia₁ lia'₂ con'₂ jme₁o₃náu₅ jnia'₅₄ 'uē₃ Macedonia la₂, tsá₃ ma₂ca₂rē₃jag₅₄ 'i₁ca₂juig₄, ia₁ o₂me'₅₄ dsi₅ bá₄ ma₂ca₂rē₃chá₃ le₂con₂ tē₂le₃ la₂: mī'₅₄ bá₄ ca₂já₃ le₃lág'₃ ja₁tio'₅₄ jnia'₅₄, ca₂le₃jé₃ ca₂'í₃ gó'₅ dsi₅

^l14 'Nio'₂ ja₁ton₅ Deuteronomio 22:10.

^m16 Levítico 26:12; Jeremías 32:38; Ezequiel 37:27.

ⁿ17 Isaías 52:11; Ezequiel 20:34-41.

^o18 2 Samuel 7:14.

jnia'₅₄. ⁶ La₁ Diú₄ i₂jmóg'₅ táng₃ dsí'₅ dsa₂ i₂'lia'₂ dsí'₅, ca₂jmóg'₃ bá₄ táng₃ dsí'₅ jnia'₅₄ jme₁ca₂guan₃ Tito, ⁷ ton'₂ 'éi₂ 'ñiog₅ gué'₂ né₃, 'ñio₅ lín₃ 'ei₅ dsí'₅ o₄quián'₂ 'nia'₂. 'Éi₂ bá₄ dsia₅ né₃ tság₅ jnia'₅₄, 'ñio₅ 'ín₅ 'au'₂ jag'₅₄ jniá₂. Dsia₂₃ a₂qui'₂ 'au'₂. Dsia₂₃ ján₃ a₂tion'₅₄ 'nia'₂ dsen₅₄ 'au'₂ o₄quió₃ jniá₂. Jaun₂ bá₄ tē₂le₃ lē₅ gué'₄ 'io'₂ jéin₅ jme₁ca₂rē₃guion₅₄.

⁸ Tsá₃ a₂nag₅₄ ca₂tión'₂ 'nia'₂ co₂'na₂ qui'₂ 'au'₂ quian'₅₄ si₂ carta a₂ca₂tsíng₂; la₁ tsá₃ dsi₂quén'₅ dsi₃ rē₂né₃. Dsón'₂ bá₄ ca₂dsi₃quén'₅ dsi₃ co₂'na₂ le₂jniá₅ ján₃ jme₁ca₂rē₃guion₅₄ o₄quió'₄ si₂ jaun₂, ca₂tión'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂ co₂'na₂. ⁹ Jaun₂ né₃ 'io'₂ jéin₅ bá₄ rē₂né₃, on₃jua'₅₄ ia₁ a₂ca₂tión'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂ jaun₂; a₂jaun₂ bá₄ ia₁ a₂ca₂rē₃tsín₃ bá₄ 'au'₂ 'nia'₂ ia₁ a₂ca₂tión'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂. Ca₂quian'₂ 'nia'₂ o₂i₁ dsi₅ lia'₂ tē₅ dsí'₅ Diú₄. Jaun₂ tsá₃ le₃jua'₅₄ a₂ca₂jma'₅₄ jnia'₅₄ dain₅₄ 'nia'₂. ¹⁰ Ia₁ jui₁lia'₂ a₂qui'₂ dsí'₅ dsa₂ 'a₂ con'₂ 'nio₃ Diú₄, a₂jaun₂ bá₄ jmo₅ a₂rē₂tsín₃ dsí'₅ dsa₂, a₂jio₅ jui₅ a₂lión₂ dsa₂. Jaun₂ tsá₃ cha₂ 'e₂ lē₃ jua'₅₄ dsi₁quén'₅ dsí'₅ dsa₂. La₁ia₁ jui₁lia'₂ a₂qui'₂ dsí'₅ dsa₂ lia'₂ con'₂ lē₅ a₂qui'₂ dsí'₅ dsa₂ mi₂güig₃ né₃, a₂jaun₂ bá₄ jio₅ jui₅ 'mú₃. ¹¹ Jag₄ 'nia'₂ jaun₂, a₂la₂ bá₄ a₂tē₁dsi₅₄ quián'₂ 'nia'₂, ia₁ ca₂tión'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂ jaun₂ lia'₂ con'₂ 'ñio₂ dsí'₅ Diú₄: 'e₁ bá₄ chi₂quian'₁ 'nia'₂ jmig₄; 'e₁ bá₄ dsan₂ 'au'₂ jme₁rē₂ a₂jaun₂ jē₄ quián'₂ 'nia'₂; 'e₁ bá₄ ca₂i₃mé'₂ 'au'₂ ne₄ dso₄ jaun₂; 'e₁ bá₄ ca₂já₃ gó'₅ 'au'₂ 'nia'₂; 'e₁ bá₄ 'ín₅ 'au'₂ 'nia'₂ gué'₄ lín₃; 'e₁ bá₄ dsen₅₄ 'au'₂ 'nia'₂ a₂jme₁'é'₄ 'nia'₂ uig₅ né₃. Jē₄ ca₂le₃jē₃ a₂nē₅ ma₂cuē'₅₄ bá₄ 'nia'₂ léi₄ a₂tsá₃ dso₄ rin'₂ 'nia'₂ a₂ca₂lē₃ le₂jaun₂. ¹² Lia'₂ con'₂ ca₂tsíng₂ si₂ carta jaun₂, on₃jua'₅₄ jaun₂ ca₂tsíng₂ o₄quió'₄ i₂ca₂jmo₃ 'lig'₅₄, on₃ gué'₂ o₄quió'₄ i₂ca₂i₃ñí₂ né₃. A₂jaun₂ bá₄ ca₂tsíng₂ ia₁jaun₂ le₂len'₄ 'nia'₂ tē₂le₃ ne₄ Diú₄ a₂dsan₂ 'au'₂ o₄quián₂ jnia'₅₄. ¹³ 'Uig₅₄ jaun₂, 'io'₂ jein₂ bá₄ jnia'₅₄ né₃, cha₂ lián'₂ dsi₅.

La₁ 'ñio₅ lín₃ gué'₄ 'io'₂ jmo₂ jnia'₅₄ jme₁guan₃ Tito, 'ei₅ dse₃ dsí'₅ quion₂ jág₁ ia₁ ca₂le₃jín'₃ bá₄ 'nia'₂ ca₂jme₁'oin'₁, ca₂jmog'₅₄ dsí'₅ tē₁lia'₂ ca₂i₁'i₅ quian'₅₄ 'nia'₂. ¹⁴ Jaun₂ tsá₃ jua'₅₄ a₂lē₁ca₂juig₂ jág₁ tá'₅ jme₁ca₂juig₂ 'io'₂ jéin₅ o₄quián'₂ 'nia'₂. Tsá₃ o₂guí'₃ chén'₅ jniá₂. Ia₁ le₂nē₅ bá₄ jui₁lia'₂ dsau₅ ca₂le₃jē₃ jág₁ a₂ma₂ca₂chéi₂ jnia'₅₄ 'nia'₂, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂le₃jē₃ jág₁ a₂ca₂chei₅₄ jnia'₅₄ Tito 'a₂ lia'₂ lē₅ tion'₅₄ 'nia'₂, ca₂rē₃ti₃ bá₄ lia'₂ lē₅ jaun₂. ¹⁵ Jaun₂ né₃, tē₂le₃ 'ñio₅ lín₃ gué'₄ 'nioi₃ 'nia'₂ ia₁ juá'₂ ca₂jmo'₅₄ bá₄ 'nia'₂ ca₂le₃jē₃ 'e₂ ca₂mi₃, ca₂jmo'₅₄ bá₄ 'nia'₂ 'ua₁ 'au'₂ ca₂guein'₅₄ bá₄ 'nia'₂ caun₂ dse₃ a₂gain'₃. ¹⁶ Jaun₂ tē₅ bá₄ dsi₃; caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ quian'₅₄ 'nia'₂.

A₂cuē₃ dsa₂ 'e₂ cuē₃ 'a₂ con'₂ 'ñio₂ dsí'₅

8 ¹ Nē₃ né₃, rin'₅₄ jniog₄, 'niog₂ jnia'₅₄ a₂le₃ñi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ ma₂ca₂rē₃jniá₂ a₂'ua₁ dsí'₅ Diú₄ ja₁con₂ guá'₅ i₂chan₂ 'uē₃ Macedonia la₂.

² Jui₁'a₂ gué'₃ la₂ ma₂ja₂lén₂ quian₅ o₂i₁ dsi₅, tsá₃ caun₂ táu₂ dsi₂ñí₂, la₁ dse₃ bá₄ chain₂ tei₄ bá₄ le₁'ág₄ dsí'₅. Jui₁'e₂ gué'₃ la₂ te₂ñéi₂ chain₂, la₁

tson₂ gué₄ a₂ma₂cuë₃ con'₂ 'ñio₂ dsí₅ con'₂ gué₄ dsa₂ i₂cha₂ quió'₅.³ Jniá₂ jáng'₅ jág₁ dsau₅, a₂të₃dsón'₂ bá₄ ma₂cuë₃ 'a₂ con'₂ tió'₅, të₂le₃ lé₅ gué₄ ma₂cuë₃ 'a₂ con'₂ cha₂ quió'₅, ia₁ a₂'ñio₂ dsí₅.⁴ Ca₂tság₃ jnia'₅₄ tion₅₄-jan₃, a₂cuë₅₄ jnia'₅₄ jmi₄ a₂quein'₅₄ quian'₅₄ jnia'₅₄ ta₁ dse₃ a₂jme₁on₁₂ dsa₂ quián₅ Diú₄.⁵ Të₂le₃ lé₅ gué₄ ca₂cuë₃ bá₄ lia'₂ con'₂ gué₄ jme₁lág₂ jnia'₅₄. Jniá₅ de'₂ o₄gú₃ Te₁gui'₅₄ ca₂dsia₃, jaun₂ gué₄ ca₂dsia₃ ne₄ jnia'₅₄, lia'₂ con'₂ 'nio₃ Diú₄.⁶ Jaun₂ ma₂chi₁ca₂len'₄ jnia'₅₄ Tito jaun₂ jmo₃ dse₃ dsí₅ a₂jme₃'ñiai₂₃ ta₁ dse₃ në₅ jin'₄ 'nia'₂ 'uig₅₄ a₂ma₂'ei₅ le₂jniá₅ 'a₂ con'₂ ca₂lë₃ 'au'₂ 'nia'₂ jme₁'o'₁.⁷ Ia₁ jui₁lia'₂ ma₂dsi₂jniá'₄ 'nia'₂ jë₄ le₂jé₃: a₂'én'₂ 'nia'₂, a₂'ñia'₂ 'nia'₂ jág₁ dse₃, a₂ñí'₂ 'au'₂ 'nia'₂, a₂dsen₅₄ 'au'₂, a₂'nióg'₃ jnia'₅₄ në₃; ján₃ bá₄ le₂në₅ ca₂tín'₂ 'nia'₂ dsi₃jniá'₄ quian'₅₄ a₂la₂, a₂jmo₂'ua₁ 'au'₂.

⁸ Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂jmo₅ jniá₂ 'éi'₃ ja₁con'₂ 'nia'₂. Jñia'₅₄ lia'₂ 'nio₃ jniá₂ cáun₄ 'í₁ të₂le₃ quian'₅₄ a₂dsen₅₄ dsí₅ i₂sián'₂ chi₂jua'₂ dsón'₂ bá₄ 'nióg'₃ ríng'₂ ján₃.⁹ Ia₁ ma₂ñi'₅₄ bá₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ 'ua₁ dsí₅ Te₁gui'₅₄ Jesucristo quián₂. O₄quió'₄ a₂'nioi₃ 'nia'₂, ca₂ñi₃ te₂ñéi₂, o₁jñia'₅₄ la₂ jme₁chain₂ dse₃, ia₁jaun₂ le₃chan'₂ 'nia'₂ dse₃ të₂le₃ quian'₅₄ jui₅ te₂ñé₂ a₂ca₂can₃ 'éi₂.

¹⁰ Cuë₅ jniá₂ jág₁ dse₃ a₂juíg₂ 'nia'₂, jui₁lia'₂ jág₁ la₂, a₂dse₃ quián'₂ 'nia'₂ guiong'₅₄ bá₄, ia₁ 'nia'₂ bá₄ i₂ca₂jme₁lióg'₄ ma₂ca₂ñi₂, a₂ca₂jme₁'o'₁ 'nia'₂, a₂'ñio₂ 'au'₂ 'nia'₂ në₃:¹¹ jaun₂ në₃ në₃, jme₁'ñia₅ 'nia'₂ ta₁ jaun₂ a₂ca₂jme₁lióg'₂, ia₁jaun₂ le₃ti₃ a₂'ñio₂ 'au'₂ 'nia'₂ jaun₂, lia'₂ con'₂ lé₅ cha₂ quián'₂ 'nia'₂.¹² Ia₁ jui₁lia'₂ a₂cuë₅ dsa₂ a₂'ñio₂ dsí₅ të₃dsón'₂ 'e₂ 'nio₃ cué'₃ Diú₄, a₂le₂jaun₂ bá₄ gue₅ Diú₄ 'ñio₂ dsí₅, lia'₂ con'₂ lé₅ a₂cha₂ quió'₅ dsa₂, on₃jua'₅₄ lia'₂ con'₂ lé₅ a₂tsá₃ cha₂ quió'₅.

¹³ On₃jua'₅₄ a₂jaun₂ guë'₂ juá'₅ jniá₂ ia₁jaun₂ tón'₃ dsa₂ 'éi₂ a₂rë₂tsón₂ ñag₅₄ quió'₅, ton'₂ të₂le₃ ja₁con'₂ 'nia'₂ guiong'₅₄ guë'₂ në₃ tsá₃ cha₂ lé₂.

¹⁴ Të₂le₃ ia₁jaun₂ dsióg₄ co₂rë₂ bá₄ lé₅ chan₂ dsa₂, 'nia'₂ cuë'₂ 'e₂ niog₅ tsá₃ tín'₂ quió'₅ ríng'₂ jmi₄g₄ në₃; jui₁la₂ 'ióg₃ guë'₂, 'éi₂ guë'₂ ma₂tión₂ jme₃'o₅₄ cuë₃ 'e₂ niog₅ tsá₃ tín'₂ quián'₂ 'nia'₂ táng₃. Jaun₂ le₂në₅ bá₄ dsióg₄ co₂rë₂ bá₄ lé₅ chan₂ dsa₂.¹⁵ Jaun₂ le₂ti₃ jui₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂ quió'₅ Diú₄: “I₂ca₂ro'₂ 'lióng₂ tsá₃ 'e₂ jua'₅₄ a₂ca₂chóng₃ quió'₅; le₂jaun₂ guë'₂ le₃ja₁con₂ i₂ca₂ro'₂ me'₂, tsá₃ 'e₂ ca₂lë₃ jua'₅₄ a₂tsá₃ ca₂tín'₂ quió'₅.”^q

Tito quiaín'₅₄ riín'₅₄

¹⁶ Ti₁ 'mag'₄ Diú₄ ca₂jmo₃ a₂ca₂lë₃ dsí₅ Tito a₂ca₂'i₃ dsí₅ 'nia'₂ 'ñio₅ lín₃, jui₁lia'₂ 'i₅ dsi₃ jniá₂.¹⁷ Ia₁ dsi₂jui₅ bá₄ ca₂gue₃ jme₁ca₂chéi₂ jnia'₅₄ dsó₃, ton'₂ ia₁ dsan₂ bá₄ dsí₅ 'éi₂ 'ñiog₅ a₂dsó₃ dsi₃jiín₅₄ 'nia'₂ a₂'ñio₂ dsí₅.

¹⁸ Jan₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂'ei₅ jág₁ dse₃ quió'₅ le₂con₂ guá'₅ Macedonia la₂, 'éi₂ chen₅₄ jnia'₅₄ dsó₃ co₂lë₅ quiaín'₅₄ Tito.¹⁹ Rin'₅₄ i₂ 'ín₅ jnia'₅₄ në₅,

^p4 lit. “dsa₂ jnió₅,”

^q15 Éxodo 16:18.

ca₂quión' ₂ guá' ₅ a₂jme₃quiong' ₅₄ jnia' ₅₄ a₂i₁nio₁ jmó₁ ta₁ dse₃ a₂jme₁'on₁
 jnia' ₅₄ rin' ₅₄ ia₁jaun₂ le₃juín' ₂ Te₁gui' ₅₄, ton' ₂ ia₁jaun₂ léi₄ a₂dsen₅₄ dsí₅
 jnia' ₅₄ a₂jme₁'on₁ rin' ₅₄.^{r 20} Tsá₃ 'niog₂ jnia' ₅₄ jua' ₅₄ a₂chi₂'ag₃ dsa₂
 o₄quió' ₄ cu₄ a₂rě₂tsón₂ jaun₂ a₂niog₅ o₄gu₂ jnia' ₅₄.²¹ 'Niog₂ jnia' ₅₄ jmó₁
 a₂le₁jě₃ jme₂dsí₂ quián₂ tě₃ne₄ dsa₂ lia' ₂ quian' ₅₄ tě₃ne₄ Te₁gui' ₅₄ ně₃.

²² Ján₃ guě' ₂ chen₅₄ jnia' ₅₄ jan₂ rin' ₅₄ sián' ₂ i₂ma₂cuě₃ léi₄ a₂dsen₅₄ dsí₅
 'ŋio₅ lín₃. La₁ ně₃ ně₃ 'ŋio₅ lín₃ guě₄ jmo₂₃ a₂dsen₅₄ dsí₅ ia₁ a₂ŋí₄ lě₃
 caun₂ 'ei₅ dsí₅ o₄quián' ₂ 'nia' ₂.²³ Tito ně₃, lín₅ jan₂ ríng' ₃ i₂jmo₅ ta₁
 co₂lě₅ quian' ₅₄ jniá₂ a₂jme₂ti₃ ta₁ ne' ₅₄ 'nia' ₂. Rin' ₅₄ jniog₄ i₂quian' ₅₄ ně₃,
 i₂chen₄ quián₅ guá' ₅ i₂i₂nio₄ cuě₂₃ léi₄ a₂jlán' ₁ Cristo.²⁴ Jaun₂ ně₃,
 jme₁jnia₅ ne₄ dsa₂ ně₅, lia' ₂ le₃ne₄ ca₂le₃jín₃ guá' ₅ ně₃, qui₁jang' ₅₄ 'nia' ₂
 léi₄ a₂dsón' ₂ 'nióg' ₃ 'nia' ₂ dsa₂ 'én₂ ríng' ₂, qui₁jang' ₅₄ léi₄ ján₃, 'e₂ 'uig₅₄
 a₂ŋí₄ lě₃ dsia₂ jnia' ₅₄ jág₁ tá' ₅ 'ín₅ 'nia' ₂.

A₂cág' ₃ dsa₂ cu₄ a₂jme₃'oin₅₄ riin' ₅₄ ja₁siá' ₂

9 ¹ Jui₁lia' ₂ cu₄ a₂jme₂'on' ₅₄ 'nia' ₂ dsa₂ 'én₂ rin' ₅₄,^s tsá₃ ma₃tion₅₄
 jua' ₅₄ a₂qui₂juá' ₄ guě₄ ne₄ si₂.² Ia₁ ma₂guion₅₄ bá₄ a₂le₁'ág₄ 'au' ₂
 'nia' ₂ a₂jme₁'o' ₁; o₄quió' ₄ a₂ně₅ jmo₅ jniá₂ táng' ₅ jin₄ dsa₂ chan₂ 'uě₃
 Macedonia. Ia₁ ma₂ca₂ŋi₂ bá₄ jme₁ma₂chan₂ co₂jnia₅₄ dsa₂ chan₂ 'uě₃
 Acaya, ton' ₂ mei' ₂ tsá₃ ca₂le₃jín₃ bá₄ ca₂lě₃ dsí₅ jme₃'o₅₄ o₄quió' ₄ a₂dsen₅₄
 'au' ₂ 'nia' ₂ jaun₂.³ Ia₁jaun₂ tsá₃ lě₅ jua' ₅₄ a₂lě₁ca₂cuě₃ jág₁ tá' ₅ quió₃,
 jaun₂ tsíng₂ rin' ₅₄ la₂ dsi₃jág₂ ia₁ jág₁ jaun₂ ma₂lě₅, ma₂tió₂ 'nia' ₂
 co₂jnia₅₄.⁴ Ia₁ con' ₂ tsá₃ ŋó₅ ně₁ca₂i₃lén₂ i₂lín₅₄ rin' ₅₄ i₂chan₂ Macedonia
 quian' ₅₄ jniá₂, jaun₂ tsá₃ lě₂ jua' ₅₄ caun₂ dé₄ o₂guí' ₃ tsá₃ co₂jnia' ₅₄ 'nia' ₂
 chang' ₂ jě₁ma₂ca₂dsi₃náu₅ jnia' ₅₄. Le₂jio₅ jniá₂ chéng' ₅ 'lig' ₅₄ (le₂jaun₂
 'nia' ₂ táng₃) ia₁ ma₂juíg₂ jniá₂ dsa₂ 'ŋio₅ dsen' ₃ 'nia' ₂.⁵ 'Uig₅₄ ně₅ ma₂mi₃
 jniá₂ ja₁con₂ rin' ₅₄ jniog₂, ia₁ 'nió' ₅ bá₄ líng₂, ia₁jaun₂ dsi₃lén₂ dsi₃jiin₅₄
 'nia' ₂ ia₁jaun₂ jme₃'o₅₄ guě₄ rin' ₅₄ cu₄, jág₁ a₂ma₂cuě' ₅₄ 'nia' ₂ quiáng' ₂
 le₂jniá₅ a₂cuě' ₁, ia₁jaun₂ ma₂lě₅ co₂jnia₅₄ 'a₂ con' ₂ lě₅ 'ŋio₂ 'au' ₂ 'nia' ₂,
 on₃jua' ₅₄ ia₁ a₂chi₁quiong₅₄ jnia' ₅₄ jmig₄.

⁶ Dsá₂ 'au' ₂ 'nia' ₂ jmo₄, jág₁ a₂juá' ₄ la₂: jui₁lia' ₂ dsa₂ i₂jne₅ me' ₂, me' ₂
 bá₄ a₂ráu₃ quió' ₅; jui₁lia' ₂ dsa₂ i₂jne₅ 'lióng₂ guě' ₂ ně₃, ján₃ bá₄ 'lióng₂
 ráu₃ quió' ₅.⁷ Le₂jan₂ le₂jan₂ bá₄ ca₂tín₂ cuě₃ 'a₂ con' ₂ ma₂ca₂lě₃ dsí₅ cuě₃,
 tsá₃ ca₂tín₂ dsa₂ cuě₃ jua' ₅₄ a₂ma₂dsi₂mé' ₃ dsí₅, on₃ guě' ₂ ca₂tín₂ dsa₂
 cuě₃ ia₁ a₂ma₂ně₂chi₃quióng₂ dsa₂ jmig₄ tion₅₄. Ia₁ Diú₄ 'nioi₃ dsa₂ i₂cuě₅
 a₂'io' ₂ jén' ₅.⁸ Diú₄ bá₄ i₂qui' ₅₄ jmig₄ jme₃gu' ₅₄ 'nia' ₂ 'ŋio₅ lín₃ ca₂lia' ₂
 qui₂rě₂tsón₂ quián' ₂ 'nia' ₂, ia₁jaun₂ le₃cha₂ ca₂le₃jě₃ a₂'nió' ₅ quián' ₂
 'nia' ₂, ia₁jaun₂ rě₂tsón₂ lě₂ le₃jme₁'on' ₁ 'nia' ₂ ríng' ₂ ca₂le₃jě₃ jmig₄,
 quian' ₅₄ ca₂le₃jě₃ ne₅₄ ta₁ dse₃.⁹ Jaun₂ le₃ti₃ a₂juá' ₂ ne₄ Si₂:

Jui₁lia' ₂ dsa₂ i₂jmo₅ dsióg₁,

^{r19} A₂lín₅₄ chog₅₄ si₂: “a₂dsen₅₄ 'au' ₂ 'nia' ₂ a₂jme₁'ong' ₁ ríng' ₂.”

^{s1} lit. “dsa₂ jnió₅.”

cuë₂₃, jme₁ 'oin₅₄ dsa₂ i₂te₂ñé₂,
lia₂ co₂tan₅₄ bá₄ dsio_g'₂ dsí₅ dsa₂
ca₂le₃jé₃ ne₅₄ a₂dse₃ a₂'ua₁ dsí₅ ca₂jmo₃.^t
¹⁰ 'Nio_g bá₄ Diú₄ ca₂cuë₃ jon₂ a₂ca₂i₃jnia₄; ca₂jmo₃ ca₂rau₂ a₂quë₁'₅₄
'nia'₂, ton'₂ jmo₃ ján₃ le₃cha₂ ca₂le₃jé₃ ne₅₄ a₂tsá₃ cha₂ quián'₂ 'nia'₂;
jaun₂ le₃dse₃ ca₂le₃jé₃ 'e₂ a₂ján'₄ 'nia'₂ né₃, jmo₃ qui₂dsi₃cón₃ dsi₃ca'₅₄,
jmo₃ a₂caun₂ ráu₃ a₂'ua₁ 'au'₂ 'nia'₂ jmo'₂. ¹¹ Le₂në₅ bá₄ le₃chan'₂ 'nia'₂
dse₃ le₃cha₂ quián'₂ 'nia'₂, ia₁jaun₂ le₃cha₂ a₂lé₂ le₃jme₁'ong'₁ gué₄ juin₅
dsa₂ te₂ñé₂ jmó'₂ 'ua₁ 'au'₂. Le₂jaun₂ bá₄ le₃jme₁'ong'₁ 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄
të₂le₃ quian'₅₄ jnia'₅₄, jaun₂ juin₅ i₂lé₂ dsí₅ cué'₃ ti₁'mag'₄ Diú₄. ¹² Ta₁
a₂jme₂ti₄ jniog₄ ne₄ i₂sián'₂ jaun₂, jmo₅ ta₁ on₃jua'₅₄ jmá'₃ a₂jme₂'o₅₄ cuë₃
a₂'nió'₅ quió'₅ rin'₅₄ jniog₄; ján₃ bá₄ jmo₅ ta₁ ia₁jaun₂ juin₅ i₂rë₂tsón₂
i₂cué'₃ ti₁'mag'₄ Diú₄. ¹³ Të₂le₃ quian'₅₄ ta₁ a₂jme₂ti₄ jniog₄ ne₄ rin'₅₄
ja₁siá'₂ në₅, cuë₂ jniog₄ léi₄ a₂të₃dsón'₂ bá₄ jme₂ti'₅₄ 'nia'₂ jág₁ dse₃ quió'₅
Cristo a₂ma₂gue'₅₄ 'nia'₂, ia₁ a₂'ua₁ 'au'₂ ja₁con₂ ríng'₂, quian'₅₄ ja₁con₂
ca₂le₃jín₃. Le₂në₅ bá₄ juin₅ dsa₂ i₂jme₃juin'₂ Diú₄. ¹⁴ Le₂në₅ bá₄ lé₂ dsí₅
mi₃ ne₄ Diú₄ o₄quián'₂ 'nia'₂, ton'₂ 'ín₅ dsí₅ 'ñio₅ lín₃ o₄quián'₂ 'nia'₂, ia₁
ma₂rë₂jniá₂ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ ma₂jmo₃ Diú₄ a₂'ua₁ 'au'₂ 'nia'₂.
¹⁵ i'E₁ gué₄ ti₁'mag'₄ Diú₄ ia₁ ma₂cuag₃ jniog₄ i₂dsen₃ i₂quen₅ gué₄ lín₃,
ca₂lia'₂ tsá₃ ne₄ 'a₂ lia'₂ le₃jua'₅₄!

A₂quen₅ jág₁ quió'₅ Pa₄ ia₁ a₂lín₅ i₂chen₄ quián₅ Cristo

10 ¹ Jniá₂ Pa₄, mi₂₃ juíg₂ 'nia'₂ quian'₅₄ jág₁ 'ua₁, ia₁ a₂'ua₁ dsí₅
Cristo. Cha₂ jág₁ a₂lín₅ jan₂ dsa₂ i₂quian₅ jág₁ 'ua₁ jme₁'eng₅₄
jë₄ quián'₂ 'nia'₂, la₁ jë₁ma₂'eng₅₄ ja₁siá'₂ 'ñio₅ bá₄ ma₂bén₂ jág₁ quió₃.
² Jaun₂ mi₅ jniá₂ ne'₅₄ 'nia'₂, tsá₃ jmo₂ jua'₅₄ a₂tion₅₄ 'nió'₅ jmo₅₄ tiá₂ dsi₃
jë₁ma₂dsióg₃, quian'₅₄ dsa₂ i₂bóg'₂ dso₄, a₂'ag₂₃ jniá₂ a₂jmo₂₃ lia'₂ jmo₅
dsa₂ mi₂güí₃. Ia₁ caun₂ bá₄ ma₂'ei₅ dsi₃ a₂dsia₅₄ jág₁ quian'₅₄ dsa₂
i₂le₂'éi₂. ³ Dsón'₂ bá₄ jaun₂ dsa₂ mi₂güí₃ bá₄ lág₅ jnia'₅₄ të₁lia'₂ chong₂
la₂. La₁ tsá₃ cág'₂ jnia'₅₄ jui₁lia'₂ quín'₂ dsa₂ mi₂güí₃. ⁴ Ia₁ on₃jua'₅₄
quian'₅₄ ni₁ñí₁ cág'₂ jnia'₅₄, jui₁lia'₂ ni₁ñí₁ a₂qui₂jmó'₂ ta₁ dsa₂ mi₂güí₃,
jui₁lia'₂ jë₁quín'₂ jmo₂₃ 'nei₂; quian'₅₄ bí₂ quió'₅ Diú₄ bá₄ cág'₂ jnia'₅₄,
a₂jaun₂ bá₄ 'nió'₄ ñí₁ quián₂ jnia'₅₄ a₂'io₅ bí₂ quió'₅ Diú₄ a₂qui₂le₃juin₃
ca₂le₃jé₃ a₂bén₂ a₂nio_g5 tíong₂ quió'₅ i₂së₃dsen₃. ⁵ Le₂në₅ bá₄ ma₂ja₂náu₅
jniá'₅₄ ma₂tián₃ ma₂jne₅₄ jnia'₅₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ 'ag₅ dsa₂ ja₁con₂ Diú₄,
jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jmo₅ rón₂, i₂tsá₃ 'nio₃ le₃cuin₅ Diú₄. Ján₃ bá₄ le₁te₁ jnia'₅₄
le₁'ñe₅ ca₂le₃jé₃ a₂dsi₂jio_g5 dsí₅ dsa₂, ia₁jaun₂ le₃néi'₂ nag₃ gau₂ jág₁
quió'₅ Cristo. ⁶ Lia'₂ ma₂tíong₂ jaun₂ bá₄ jnia'₅₄, le₃'ë₅₄ jnia'₅₄ uig₅
ca₂le₃jín₃ i₂tsá₃ jág₁ cán₂ i₂tsá₃ ne'₅₄. Le₂jaun₂ bá₄ lé₂ jë₁ma₂rë₂'ñia₅
a₂né'₂ 'nia'₂.

^t9 Salmo 112:9.

⁷ Caun'₅₄ 'nia'₂ 'í₁ a₂ma₂jniá₂ dsi₁ne₁, jui₁lia'₂ jág₁ a₂juá'₄ jniá₂ la₂:
chi₂jua'₂ caun₂ 'ei₅ dsi₅ i₂lin₅₄ a₂lín₅ tē₃dsón'₂ i₂quián₅ Cristo, ca₂tíin₂
le₃ñi₅, jnia'₅₄ guē'₂ né₃ dsón'₂ bá₄ lág₅ i₂quián₅ Cristo ján₃. ⁸ Mei'₂ tsá₃
lín'₂ 'nia'₂ a₂juá'₅ jniá₂ ñag₅₄ jui₁lia'₂ con'₂ ta₁ a₂lág₅ jnia'₅₄. La₁ on₃jua'₅₄
a₂gui'₅₄ jniá₂ jág₁ a₂juá'₅, ia₁ a₂ca₂tín₂ bá₄ jniá₂ juá'₄, ia₁ 'ñiog₅ bá₄
Te₁gui'₅₄ ma₂cuē₃ 'éi'₃ a₂qui₂jme₁'an₂ 'au'₂ 'nia'₂ a₂dse₃ jmo₃ ta₁
a₂qui₂dsi₃cón₃ jme₂dsi₂ quián'₂ 'nia'₂. On₃jua'₅₄ rē'₂ tē₂le₃ a₂lé₂
tsi₁rē₂jan'₅₄ 'nia'₂. ⁹ Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ 'nio₃ jniá₂ quiang₅₄ jué'₅
'nia'₂ quian'₅₄ si₂ a₂jmo₅ jniá₂. ¹⁰ Juá'₂ bá₄ i₂lin₅₄ 'ñio₅ bēn₂ jág₁ quió₃
tio'₅₄ ne₄ si₂, la₁ jan₂ dsa₂ 'uan₅₄ bá₄ lín₅ jui₁lia'₂ jme₁'eng₅₄ jē₄ quián'₂
'nia'₂, jaun₂ lín₂ a₂tsá₃ lín₄ ta₁ tí₄ jág₁ quió₃ a₂dsia₂₃ dsi₁ne₁. ¹¹ Jui₁le₂ñí'₂
bá₄ dsa₂ i₂le₂'éi₂, jui₁lia'₂ lé₅ jág₁ quián₂ jnia'₅₄ a₂tio'₅₄ ne₄ si₂, jui₁'e₂
gué₃ uíng₂ tio'₅₄ jnia'₅₄, le₂jaun₂ dsón'₂ jmo₂ bá₄ jnia'₅₄ jme₁tio'₅₄
quian'₅₄ 'nia'₂ ján₃.

¹² Ia₁ tsá₃ tiá₂ dsi₅ jnia'₅₄ 'ín₄ dse₃ guio₅₄, on₃ guē'₂ a₂quín₅₄ jnia'₅₄
quian'₅₄ i₂lin₅₄ i₂jme₂juin'₂ guioin₅₄ le₂jaun₂. La₁ 'éi₂ né₃ jme₁con₂ 'í₁
chi₂jua'₂ co₂riin₂, quín₂₃ guioin₅₄ quian'₅₄ riin'₅₄, tsá₃ 'an₂ dsi₅ chain₂.
¹³ Jaun₂ tsá₃ dsiá₁ jnia'₅₄ jág₁ tá'₅ ñag₅₄ gué₄ con'₂ gué₄ ja₁ca₂tág₂. Con'₂
jaun₂ bá₄ jmo₂ jnia'₅₄ con'₂ lé₅ 'éi'₃ ca₂cuē₃ Diú₄ a₂jmó₁. Jaun₂ 'éi₂ bá₄
ca₂jmo₃ 'éi'₃ a₂dsi₁náu₅ jnia'₅₄ tē₂go₅₄ 'nia'₂. ¹⁴ Jaun₂ tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂
jua'₅₄ jnia'₅₄ i₂nio₄ tē₂ ja₁tsá₃ ma₃dsi₂ten₅₄ i₂nio₁. Le₂nē₅ jme₁lé₂ jua'₅₄
mei'₂ gué₃ tsá₃ ma₂ca₂dsi₃náu₅ jnia'₅₄ ca₂tē₂ ja₁tion'₅₄ 'nia'₂. Dsá₂ 'au'₂
'nia'₂ jmo₄, jnia'₅₄ bá₄ i₂le₂'uig₅₄ i₂can₁ jág₁ dse₃ la₂ quió'₅ Cristo jin'₄
'nia'₂. ¹⁵ Tsá₃ dsiá₁ jnia'₅₄ jág₁ tá'₅ ñag₅₄ gué₄ quian'₅₄ ta₁ quió'₅ i₂sián'₂.
Jñia'₅₄ lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ 'ín₂ dsi₅ jnia'₅₄, jē₁ma₂'én'₂ gué₄ 'nia'₂, jaun₂ 'ag₃
caun₂ jág₁ quian'₅₄ 'nia'₂, ia₁jaun₂ lé₂ dsi₃cón₃ gué₄ ta₁ quián₂ jnia'₅₄,
o₄quió'₄ Diú₄, ¹⁶ ia₁jaun₂ lé₂ le₃dsau₅₄ uíng₂ a₂ñag₅₄ gué₄ ja₁tion'₅₄ 'nia'₂
qui₂dsi₁'é₄ jág₁ dse₃. La₁ tsá₃ dsi₁jmó₁ jnia'₅₄ rón₂ quian'₅₄ ta₁ a₂ma₂niog₅
ma₂jmo₃ dsa₂ sián'₂.

¹⁷ La₁ jui₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂: “Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ tá'₅, jui₁dsia₁₂
jág₁ tá'₅ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄.”^u ¹⁸ Ia₁ on₃jua'₅₄ dsa₂ i₂'ín₅ dse₃ 'ñiog₅, chén'₅
dse₃, tē₂le₃ i₂'ín₁ dse₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ bá₄.

Juá'₂ Pa₄ 'iin₂₃ dsa₂ i₂jme₂tag₅ jág₁ jui₁gain₂

11 ¹ Jme₁'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ jmó'₂ bá₄ 'nia'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ jág₁
quió₃ la₂, a₂nē₃ gué₄ juá'₄, a₂lé₅ lia'₂ lé₅ jág₁ quió'₅ dsa₂ i₂tsá₃
'en₅₄ dsi₅. La₁ jmo₄ bá₄ 'nia'₂ juin'₂ 'au'₂. ² Ia₁ 'ñio₅ lín₃ dséi₅ jniá₂
quian'₅₄ 'nia'₂, a₂lé₅ dsi₃ dséi₅ o₄quió'₄ Diú₄. Ia₁ jniá₂ bá₄ ma₂ca₂jmo₃
jág₁ a₂jme₁jnia₅ jniá₂ 'nia'₂ co₂'nió'₄ dsa₂ dsen₃, i₂le₁jé₃ jme₂dsi₂ quió'₅,
ne₄ Cristo, jui₁lia'₂ jan₂ jmei₂ chi'₂ dsa₂ mi₄ jme₂jniai₂₃ ja₁míg₄ ne₄ i₂lé₅
jág₁ i₂lé₂ dsi₂i₂gu₂. ³ La₁ gó₅ jniá₂ ia₁ con'₂ tsá₃ ñó₅ nē₁ca₂rē₃gán'₃ 'nia'₂

^u17 Jeremías 9:24.

jme₃gau₅ dsa₂ quian'₅₄ mai₅₄ quió'₅, jui₁lia'₂ ca₂i₃ñí₂ Eva ca₂jme₃gau₅ dsi₂mi'₂, në₁ca₂i₃uín₂ cau₅ 'a₂ lia'₂ dsi₂jio₅ 'au'₂ 'nia'₂, a₂qui₂le₁jě₃ 'au'₂, a₂rě₂teng'₅₄ le₃quió'₅ Cristo. ⁴ Ia₁ ma₂ja₂nó'₅ 'nia'₂ qui₂guéng'₅ rě₂ dsa₂ i₂tě₁ja₂lén₂ jme₂tag₅, la₁ le₂siá'₂ bá₄ 'iin₂₃ Jesús, tsá₃ lě₅ jág₁ quió'₅ lia'₂ con'₂ lě₅ jág₁ a₂ma₂gue'₅₄ 'nia'₂ le₂jñiá₅ quió'₅ Jesús. Jaun₂ le₂ně₅ bá₄ ma₂guen'₅₄ táng₃ 'nia'₂ jme₂dsí₂ sián'₂, on₃jua'₅₄ i₂quián₅ Diú₄ i₂jme₁ma₂guen'₅₄ 'nia'₂. iDse₃ bá₄ jmo'₂ 'nia'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ jág₁ a₂rě₂tsín₄ gué₄, a₂tsá₃ lě₅ con'₂ lě₅ jág₁ dse₃ a₂lió₂ a₂jme₁ma₂nei'₂ 'nia'₂! ⁵ La₁ jniá₂ ně₃, tsá₃ líng₂ jua'₅₄ a₂me'₂ gué₄ quen₅ jniá₂, jua'₅₄ ca₂juig₄ gué₄, lia'₂ con'₂ gué₄ dsa₂ 'éi₂ i₂ñí₄ lě₃ jme₂can'₅₄ guion₅₄ a₂jmo₂₃ a₂lín₅ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Cristo. ⁶ O₁jñia'₅₄ tsá₃ lín₄ dse₃ 'ñiag₂ jág₁, la₁ tsá₃ 'e₂ lě₅; la₁ niog₅ bá₄ dsi₃. Ma₂ca₂jme₁jñia₅ bá₄ jniá₂ ca₂le₃jě₃ ja₁con'₂ 'nia'₂. ⁷ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂ca₂'no₃ jniá₂ dso₄ ia₁ ca₂dsióg₃ ca₂jmo₃ meg'₂ a₂ca₂chon'₄ jniá₂ 'nia'₂ jme₁ca₂'ě₃ jniá₂ jág₁ dse₃ a₂lión'₂ 'nia'₂, ia₁ tsá₃ 'lia'₅₄ ca₂can₃ jniá₂? ⁸ Guá'₅ ja₁siá'₂ bá₄ i₂ca₂jme₃'o₅₄, co₂'nió'₄ a₂ca₂can₃ jniá₂ cu₄ quió'₅, ia₁jaun₂ le₃jmó'₂ ta₁ a₂le₃ti₃ ta₁ ja₁con'₂ 'nia'₂. ⁹ Lia'₂ con'₂ jme₁'eng₅₄ quian'₅₄ 'nia'₂, dsón'₂ bá₄ ca₂rě₃'nió'₅ quió₃ le₂jaun₂, la₁ tsá₃ 'e₂ guei₂ ca₂cué₃ jniá₂ 'i₁jan'₂ 'nia'₂. Ia₁ dsa₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂chan₂ Macedonia la₂ bá₄ ca₂i₁lein₅₄ juig₂ Corinto në₅, ca₂i₁can₅ a₂tsá₃ cha₂ quió₃ lia'₂ con'₂ jme₁chi₁quian₁₂ jniá₂ jmig₄. Qui₂ca₂jmo₃ bá₄ jniá₂ 'í₁ jaun₂ tsá₃ 'ein₂ 'nia'₂ cán'₁ guei₂ o₄quió₃ jniá₂, jaun₂ caun₂ jmo₅₄ bá₄ jniá₂ 'í₁ jaun₂. ¹⁰ Jaun₂, o₄quió'₄ jág₁ tí₅ dsón'₂ quió'₅ Cristo a₂'i₄ dsi₃, juá'₅ jniá₂, 'i₁jan₂ tsá₃ lě₂ jné₃ jua'₅₄ a₂tsá₃ lě₂ juá'₄ jniá₂ con'₂ 'ñio₂ dsi₃ le₂tan₅₄ 'uě₃ Acaya. ¹¹ ¿'E₂ lě₃ juá'₅ jniá₂ le₂ně₅, lín'₂ 'nia'₂? ¿O₃ bá₄ ia₁ a₂tsá₃ 'nió₃ jniá₂ 'nia'₂? Ní₅ bá₄ Diú₄, a₂'nióg₃ bá₄ 'nia'₂. ¹² Jaun₂ caun₂ jmo₅₄ bá₄ jniá₂ a₂ma₂guio₃ jmo₂₃, ia₁jaun₂ jni₃ jui₅ quió'₅ jui₁lia'₂ i₂i₂nio₄ në₅ a₂'nio₃ dsia₃ jág₁ tá'₅ jmo₂₃ dsí₅ a₂lě₅ rě₂ ta₁ quió'₅, jui₁lia'₂ lě₅ ta₁ quián₂ jnia'₅₄. ¹³ Ia₁ dsa₂ i₂le₂'éi₂ ně₃ lín₅ dsa₂ i₂chen₄ i₂jui₁gan₂. A₂jmo₂₃ ta₁ a₂jñia'₅₄ jme₂gau₂₃, a₂qui₂jmói'₂ a₂jmo₂₃ lín₅ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Cristo. ¹⁴ On₃jua'₅₄ a₂dsi₂gó'₃ dsi₅, ia₁ le₂jio₅ 'ñiog₅ i₂sě₃dsen₃ qui₂jmói'₂ a₂jmo₂₃ lín₅ jan₂ ángel i₂jniá₂ tág₅. ¹⁵ 'Uig₅₄ jaun₂ ně₃, le₂jaun₂ bá₄ lě₅ jui₁lia'₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ 'éi₂: qui₂jmói'₂ a₂jmo₂₃ lín₅ lia'₂ lín₅ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ a₂dse₃, con'₂ dsi₂ten₅₄. La₁ jě₁ca₂tó'₂ bá₄ dsi₃guéi₃ con'₂ lě₅ ca₂tín₂ co₂niog₅ lě₅ jmo₂₃.

**'A₂ lia'₂ niog₅ lě₅ uig₅ ca₂ñág₃ Pa₄ ne₄
ia₁ a₂lín₅ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Cristo**

¹⁶ Con'₂ siá'₂ juíg₂ 'nia'₂: tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ tě₃dsón'₂ líng₅ dsa₂ co₄. La₁ o₁jñia'₅₄ 'ein₂ guě'₂ jmo₅ dsí₅ a₂lín₅ le₂ně₅, la₁ guei₅₄ jniá₂ në₂jag₄ bá₄ a₂lín₅ dsa₂ co₄, ia₁jaun₂ lě₂ dsia₅₄ ca₂la₂ jág₁ tá'₅. ¹⁷ Jui₁lia'₂ juá'₅ jniá₂, on₃jua'₅₄ lia'₂ con'₂ lě₅ 'nio₃ Te₁gui₅₄, lia'₂ jě₁tě₂'i₅ jan₂ dsa₂ co₄ bá₄ juá'₅ jniá₂, jmo₅₄ róng₂, co₂'nió'₄ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃. ¹⁸ Jui₁lia'₂ juín₅ lín₃ i₂chan₂ dsia₅ jág₁ tá'₅ quian'₅₄ cosa a₂cha₂ mi₂güí₃ la₂, ján₃ bá₄

le₂jaun₂ guë'₂, la₂ dsia₅₄ jniá₂ jág₁ tá'₅.¹⁹ 'Uig₅₄ ia₁ a₂ngag₅₄ ñi'₅₄ bá₄ 'nia'₂, jaun₂ 'ñio₂ bá₄ 'au'₂ 'nia'₂ jmo'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ dsa₂ co₄.²⁰ Ia₁ jmo'₂ bá₄ 'nia'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂chi₂quióng₂ jmi₄ tion₅₄-jan₃, dsa₂ i₂gué'₅ ta₁ 'ua'₂ quián'₂ 'nia'₂, dsa₂ i₂jo₅ quián'₂ 'nia'₂, dsa₂ i₂jmo₅ can'₅₄ ne₄ quián'₂ 'nia'₂, dsa₂ i₂qui₂jno₂ quián'₂ 'nia'₂ né₃.²¹ 'An₁ lín'₂ 'nia'₂ a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ 'uan₅₄ ia₁ a₂tsá₃ 'ein₂ jnia'₅₄ tiá₂ dsí₅ jmo₃ le₂në₅ ja₁con'₂ 'nia'₂. 'An₁ le₃jéin₄ jniá₂ o₂guí'₃ bá₄ ia₁ a₂juá'₅ a₂lín₅ dsa₂ 'uan₅₄.

La₁ chi₂jua'₂ tiá₂ bá₄ guë'₂ dsí₅ i₂sián'₂ dsia₃ jág₁ tá'₅, ján₃ bá₄ tiá₂ dsí₃ jniá₂ jmo₅₄ le₂jaun₂. (La₁ juá'₅ jniá₂ lia'₂ ja₁juá'₂ jan₂ dsa₂ co₄.)²² ¿'E₂? ¿Jmá'₃ dsa₂ 'éi₂ bá₄ i₂tin₂ dsia₃ jág₁ jmei₅ hebreo? Ján₃ bá₄ tin₂ jniá₂ táng₃. ¿Jmá'₃ dsa₂ 'éi₂ bá₄ lín₅ dsa₂ israelitas? Ján₃ bá₄ 'éi₂ guë'₂ jniá₂ ján₃. ¿'E₂? ¿Jmá'₃ lia'₂ dsa₂ 'éi₂ bá₄ lín₅ tsi₁jon₂ Abraham? Ján₃ bá₄ 'éi₂ guë'₂ lín₅ jniá₂.²³ ¿Jmá'₃ dsa₂ 'éi₂ lín₅ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ja₁con₂ Cristo? Tson₂ bá₄ gué₄ lín₅ jniá₂, ia₁ 'ñio₅ lín₃ gué₄ ma₂guio₃ jme₂ti₅₄ ja₁con₂ Cristo lia'₂ con'₂ gué₄ dsa₂ 'éi₂. (A₂lë₁juá'₅ bá₄ jniá₂, lia'₂ lë₁të₂'i₅ dsa₂ ñá₅.) Ia₁ tson₂ lín₃ guë'₂ ma₂guio₃ jmo₂₃ ta₁ jme₂ti₅₄; ia₁ 'lióng₂ gué₄ 'mi₅ ma₂qui₂ma₂can₃ jniá₂ lia'₂ con'₂ gué₄ dsa₂ 'éi₂; ma₂qui₂ma₂'ú₃ 'lióng₂ lín₃ ráun₂ né₃ 'má₃ né₃; 'lióng₂ ráun₂ ma₂i₂ñg₂ jnia'₅₄ mei'₂ tsá₃ ma₂jong₃.²⁴ Con'₂ 'ñiá₂ ráun₂ ma₂ca₂bóg₂ dsa₂ judíos jmá'₃ guióg₂-guia₃-né₂ ráun₂ lia'₂ co₂ráun₂.^v ²⁵ 'Nag'₂ ráun₂ guë'₂ ma₂bóg₂ dsa₂ quian'₅₄ ñi'₁ ma₂; co₂ráun₂ guë'₂ ca₂cuë₃ cang₄ tioin'₅₄. 'Nag'₂ ráun₂ guë'₂ ne₄ jmi₁ñí'₄ ca₂i₃ñg₂ ca₂'en₃ ñi₁barco a₂jme₁'eng₅₄. Co₂ráun₂ guë'₂ ca₂ñig₅ co₂jmi₄ co₂nei₅ dsi₂jo₂ jmi₁ñí'₄ né₃.²⁶ 'Lióng₂ ráun₂ dsi₂jui₅ ja₁ma₂qui₂i₁ñi₃, ma₂ca₂i₃ñg₂ a₂go'₂ ia₁ te₁'i₁ cuá₃, a₂go'₂ ia₁ a₂chan₂ dsa₂ 'ang₂, a₂go'₂ rë'₂ a₂jo₅₄ dsa₂ go₃, a₂go'₂ jo₅₄ dsi₂nau₂, a₂go'₂ rë'₂ 'eng₅₄ ciudad, a₂go'₂ jë₁ma₂ñig₅ má'₂ ja₁co₂'ñiog₅, a₂go'₂ jë₁ma₂ñig₅ ne₄ jmi₁ñí'₄, a₂go'₂ rë'₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂jui₁gan₂ i₂jmo₅ lín₅ rin'₅₄ jniog₄,²⁷ jë₄ ta₁ 'ua'₂ lín₃, jë₄ ma₂ca₂'ú₃ lín₃, jë₄ jme₁ tsá₃ güing₂₃, jë₄ i₁cón₅ rë₂quein₂ dsi₃, jë₄ jme₁ 'in₂ a₂tsá₃ cha₂ a₂guë'₅₄, jë₄ jein₂ güig₂, jë₄ a₂tsá₃ 'e₂ cha₂ quí'₄ né₃.

²⁸ Cha₂ gué₄ caun₂ siá'₂ táng₃ a₂chang₂ ca₂le₃jé₃ jmi₄ a₂'i₅ dsi₃ o₄quió'₄ ca₂le₃jé₃ guá'₅.²⁹ ¿'Ein₂ 'éi₂ i₂'uan₅₄, jniá₂ guë'₂ tsá₃ 'uang₅₄? ¿'Ein₂ 'éi₂ i₂ca₂tán'₂ dso₄ a₂'uin₄ i₂sián'₂, jniá₂ guë'₂ tsá₃ 'e₂ i₂mé'₂ dsi₃?³⁰ Në₁jua'₂ ca₂tíng₂ dsia₅₄ jág₁ tá'₅, jaun₂ dsia₅₄ jniá₂ jág₁ tá'₅ të₂le₃ ne₄ ca₂le₃jé₃ a₂cuë₅ léi₄ a₂lín₅ jan₂ dsa₂ 'uan₅₄.³¹ Díú₄ Jmei₂ Jesucristo Te₁gui'₅₄ quián₂ jniog₄ bá₄ i₂ca₂tín₂ jme₂juin'₂ dsa₂ co₂tan₅₄, 'éi₂ bá₄ ñi₅ a₂dsau₅ bá₄ jág₁ quió₃.³² Lia'₂ con'₂ jme₁'eng₅₄ juig₂ Damasco, i₂lín₅ dsi₄má'₂ ja₁jaun₂ i₂jme₁jme₂ti₃ ne₄ Rag₅₄ Aretas, ca₂jmo₃ 'éi'₃ a₂ca₂jmo₃ dsa₂ 'í₁ o₄jui₅ ia₁ jme₁tsáun'₂ jme₁dsi₃tióg₃ né₃ 'má₃.³³ La₁ jui₅ siá'₂ bá₄

^v24 lit. "jmá'₃ të₂láu₃ ráun₂ tsá₃ tí₅ caun₂, lia'₂ co₂ráun₂."

ca₂sió₂ rin'₅₄ jniog₄, 'eng₅₄ 'ñi₃ó₃ tsi₁mi'₂ ca₂sió₂ tē₂'ua₁ jui₅ dso'₂ ni₁'ia'₂
a₂rē₂juí₄ le₃lág'₃ jui₂g₂; le₂nē₅ bá₄ ca₂lóng₂ o₄gú₃ 'éi₂.^w

Jui₁lia'₂ a₂ma₂ca₂jme₃jnia₅ Te₁gui'₅₄

12 ¹ Tion₅₄ caun₂ dsia₅₄ jniá₂ jág₁ tá'₅. Jui₁'e₂ gué₃ tsá₃ ta₁ jmo₃,
caun₂ juá'₄ jniá₂ jui₁lia'₂ a₂ca₂jéin₃ jniá₂ a₂ma₂jág₃, jui₁lia'₂
a₂ma₂ca₂jme₃jnia₅ Te₁gui'₅₄ né₃. ² Cuíng₅ jan₂ dsa₂ i₂'ei₅ caun₂ jág₁
quiain'₅₄ Cristo, ma₂guia₃-quén₂ ñi₂ ca₂uíg₂ jui₅ guei'₅₄ ca₂tē₂ ja₁guá₄
Diú₄.^x (A₂jaun₂ bá₄ tsá₃ guion₄ jniá₂ jua'₅₄ a₂ñe₄ lia'₂ jma₃quian'₅₄ ni₁ñi₁₂,
o₃ jmá'₃ jme₂dsí₂ quió'₅ 'e₂. La₁ jñia'₅₄ lia'₂ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ñi₅.) ³ La₁
guion₄ jniá₂, chan₂ jan₂, (jñia'₅₄ lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ tsá₃ guion₄ jniá₂
chi₂jua'₂ ca₂ñei₅₄ chi₁dsáin₃, o₃ jmá'₃ jme₂dsí₂ quió'₅ 'e₂ ca₂dsióg'₃
ja₁jaun₂. Jñia'₅₄ lia'₂ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ñi₅); ⁴ jan₂ i₂ca₂ron'₂ ca₂tē₂ Ja₁jlá'₁^y
ja₁ca₂nág₂ jág₁ a₂tsá₃ lé₂ le₃jmo₂g'₅₄ on₃ gué₄ 'i₄ 'éi'₃ dsia₃ dsa₂ mi₂güí₃.
⁵ O₄quió'₄ jan₂ dsa₂ le₂'éi₂ bá₄ lé₂ dsia₅₄ jniá₂ jág₁ tá'₅, on₃jua'₅₄ o₄quió₃
'ñi₃ó₃ jmo₂₃ táng'₅, jñia'₅₄ lia'₂ o₄quió'₄ a₂'uan₅₄ bá₄ jniá₂. ⁶ O₁jñia'₅₄ la₂
'nio₃ jniá₂ dsia₅₄ jág₁ tá'₅, on₃jua'₅₄ dsa₂ co₄ lín₅ jniá₂, ia₁ jág₁ tí₅ dsón'₂
bá₄ a₂juá'₅ jniá₂. La₁ cáun₄ bá₄ dsi₃ tsá₃ jmo₅₄ le₂jaun₂, ia₁jaun₂ tsá₃
le₃lín₂ dsa₂ jua'₅₄ jniá₂ líng₅ ñag₅₄ gué₄ lia'₂ con'₂ niog₅ a₂ma₂nág₂
a₂qui₂ma₂tē₂ ne₄ dsa₂ a₂jmo₅ jniá₂ 'e₂ jmo₂₃.

⁷ Jág₁ a₂ca₂rē₃jniá₂ jaun₂ lē₅ caun₂ jág₁ jlá'₁ jmá'₅ a₂lé₂ le₃jme₁jmo₅₄
jniá₂ róng₂ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ le₂jaun₂. La₁ ca₂jéin₃ uig₅ nē₂jag₄ bá₄ a₂i₃'i'₅₄
ni₁taun₅ ca₂lē₃ ni₁ñi₃, co₂'nió'₄ i₂chen₄ quián₅ i₂sē₃dsen₃ bá₄ caun₂
qui₂bóg₂, ia₁jaun₂ tsá₃ jmo₅₄ jniá₂ róng₂ i₁juin₅₄ ñag₅₄. ⁸ 'Ni₅ ráun₂
ma₂ca₂chi₁len'₄ jniá₂ Te₁gui'₅₄ a₂jme₃'lió₂ jñiá'₄ jmi₁uig₅ a₂quian₅₄. ⁹ La₁
ca₂juá'₂ Te₁gui'₅₄ tság₅ jniá₂: “Tió'₅ bá₄ a₂'ua₁ dsi₃ ja₁con'₂ 'ne₂, ia₁
rē₂'ñia₅ jui₅bí₂ quió₃ jui₁lia'₂ jme₁'uan₅₄ dsa₂.” Jaun₂ 'io'₂ jéin₅ bá₄ ia₁
a₂'uang₅₄, ia₁jaun₂ le₂jniá₂ jui₅bí₂ quió'₅ Cristo le₃ja₁con₂ jniá₂. ¹⁰ Jaun₂
tē₅ bá₄ dsi₃ a₂'uang₅₄ quian'₅₄ ca₂le₃jé₃ a₂dsi₂ñíg₂: a₂juá'₂ dsa₂ uig₅,
quian'₅₄ gué₄ ca₂le₃jé₃ a₂chang₂, cha₂ a₂qui₂tsá₃ tín'₂ quió₃. A₂chang₂
a₂co₂'ein₅ dsa₂, ca₂le₃jé₃ gué₄ o₂i₁ dsi₅ a₂dsi₂ñíg₂ o₄quió'₄ Cristo. Ia₁
jui₁lia'₂ jme₁'uang₅₄, tē₂le₃ 'uan'₂ bá₄ jniá₂ le₃ja₁con₂ Diú₄.

'Ñio₅ lín₃ 'i₅ dsí₅ Pa₄ o₄quió'₄ guá'₅ chan₂ juig₂ Corinto

¹¹ Ma₂nē₂dsia₃ lia'₂ ja₁dsia₅ jan₂ dsa₂ co₄, ia₁ ma₂nē₂'íng₃ dse₃ 'ñi₃ó₃, la₁
guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ chi₂quiong'₅₄ jmig₄. Ia₁ 'nia'₂ bá₄ jme₁ca₂tíng'₂
jme₁'ág'₄ dse₃ jniá₂, ia₁ tsá₃ 'e₂ me'₂ quen₅ jniá₂ lia'₂ con'₂ gué₄ dsa₂
i₂chen₄ 'éi₂ i₂ñí₄ lē₃ jme₂can'₅₄ guion₅, jui₁'e₂ gué₃ tsá₃ 'e₂ quen₅ jniá₂.
¹² Dsón'₂ bá₄ ma₂ca₂rē₃jniá₂ léi₄ a₂lín₅ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Cristo jē₄

^w33 'Nio'₂ ja₁ton₅ Hechos 9:25.

^x2 lit. “ca₂tē₂ guei'₅₄ i₂juí₃ jē₁ca₂tē₂ 'nag'₂.”

^y4 griego: paradeiso (Paraíso).

quían'₂ 'nia'₂, jë₄ ca₂le₃jé₃ a₂juin'₂ dsi₃: léi₄ a₂dsi₂gó'₃ dsi₅, quian'₅₄
 jui₅bí₂ jlá'₁ né₃. ¹³ Tsá₃ sion₅ ma₂jin₄ jniá₂ 'nia'₂ lia'₂ con'₂ gué₄ guá'₅
 sián'₂, njia'₅₄ lia'₂ jniá₂ 'ñio₃ tsá₃ 'e₂ guei₂ ma₂ca₂cué₃ jniá₂ 'nia'₂. i'Én₃
 'nia'₂ dso₄ quió₃ chi₂jua'₂ tsá₃ dse₃ ca₂jmo₃ jniá₂ ja₁con'₂ 'nia'₂!

¹⁴ Ma₂chang₂ bá₄ co₂njiag₅₄ a₂dsióg₄ i₁jing₁₂ 'nia'₂ jë₁ca₂té₂ 'nag'₂
 ráun₂, jaun₂ tsá₃ lé₅ jua'₅₄ a₂i₁cué₃ 'nia'₂ guei₂. Ia₁ tsá₃ ta₁ jaun₂ ñi₅ jniá₂
 jua'₅₄ a₂'ín₅ dsi₃ a₂cha₂ quián'₂ 'nia'₂; guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ 'nió₃ jniá₂. Ia₁
 guion₅₄ bá₄ jui₁lia'₂ chog₅₄-jmei₂ chi'₂ ca₂tín₂ 'no₃ cu₄ a₂qui₂dsi₃ñí₂
 quiain'₅₄ chi'₂-guein₂ quiáin₅, jaun₂ on₃jua'₅₄ rë₂ chi'₂ ca₂tín₂ 'no₃
 a₂dsi₃ñí₂ quiain'₅₄ chog₅₄-jmei₂. ¹⁵ Jaun₂ jniá₂ né₃, 'ñio₂ bá₄ dsi₃
 qui₁'éng₄ a₂cha₂ quió₃, ton'₂ 'ñio₂ bá₄ dsi₃ jme₁dsiang₅ dsi₃ o₄quió'₄
 jme₂dsi₂ quián'₂ 'nia'₂. Chi₂jua'₂ jaun₂, ia₁ të₂le₃ lé₅ gué₄ 'nió₃ jniá₂
 'nia'₂, ¿a₁të₂le₃ me'₂ bá₄ 'nió'₃ 'nia'₂ jniá₂ jaun₂ né₃?

¹⁶ Jui₁'e₂ gué₃ dsau₅ a₂tsá₃ 'e₂ guei₂ ca₂cué₃ jniá₂ 'nia'₂, la₁ 'ñio₄ bá₄
 jniá₂, juá'₂ 'nia'₂, a₂ca₂jón₃ jniá₂ 'nia'₂ quian'₅₄ mai₅₄ quió₃. ¹⁷ ¿O₃ bá₄
 lín'₂ 'nia'₂ a₂'lig'₅₄ ca₂lág₃ jniá₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂ca₂tsíng₂ ne'₅₄ 'nia'₂?

¹⁸ Ca₂mi₃ bá₄ jniá₂ ne₄ Tito a₂jmo₃ dse₃ dsí₅ a₂ca₂nei₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂,
 ton'₂ ca₂tsín₂ jniá₂ ján₃ jan₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂quiain'₅₄. Jaun₂, ¿o₃ bá₄
 ca₂jme₃gau₅ 'éi₂? ¿O₃ bá₄ tsá₃ 'én'₂ 'e₂ 'nia'₂ a₂ma₂ja₂náu₅ jnia'₅₄ co₂dsia₅
 quiain'₅₄, jmo₂ ta₁ co₂rë₂ quiain'₅₄, ton'₂ jan₂ bá₄ Jme₂dsi₂ i₂quiong'₅₄
 táng₃?

¹⁹ 'An₁ mei'₂ tsá₃ caun₂ lín'₂ bá₄ gué₄ 'nia'₂ a₂nja'₅₄ con'₂ 'niog₂ jnia'₅₄
 lion₄ guio₅₄ ne'₅₄ 'nia'₂. La₁ jág₅ bá₄ Diú₄ tsá₃ le₂jaun₂ dsi₂jiog₅ dsi₅
 jnia'₅₄. Jág₁ tí₅ bá₄ chei₂ jnia'₅₄ 'nia'₂ ne₄ Cristo. La₁ jë₄ ca₂le₃jé₃ a₂në₅
 a₂dse₃ ia₁jaun₂ qui₃dsi₂cón'₃ 'nia'₂ të₂le₃ quió'₅ jme₂dsi₂, 'nia'₂ rin'₅₄
 jniog₄ i₂'nióg₃ gué₄ lín₃. ²⁰ Ia₁ gó₅ jniá₂ con'₂ tsá₃ ñó₅ në₁jua'₂ tsá₃ dse₃
 tion'₅₄ 'nia'₂ lia'₂ con'₂ lé₅ 'nio₃ jniá₂, jë₁ma₂ca₂dsióg₃, ján₃ bá₄ le₂jaun₂
 në₁jua'₂ tsá₃ ca₂jein'₂ 'nia'₂ jniá₂ lia'₂ con'₂ 'niog'₂ 'nia'₂ gué'₂ táng₃. Ia₁
 gó₅ jniá₂ në₁jua'₂ tion'₅₄ 'nia'₂ a₂tsá₃ jen'₂ 'nia'₂ quian'₅₄ ríng'₂; në₁jua'₂
 tion'₅₄ 'nia'₂ uig₅ 'au'₂ jing'₅₄ ríng'₂; në₁jua'₂ ca₂rë₃'né'₂ 'nia'₂ co₂tiá₂;
 në₁jua'₂ 'ua'₂ 'au'₂ 'nia'₂ tiong'₅₄; në₁jua'₂ qui₂tsín'₂ 'nia'₂ 'lig'₅₄ ríng'₂;
 në₁jua'₂ qui₂chi₂'ín'₅ 'nia'₂ ríng'₂; në₁jua'₂ chan₂ i₂qui₂jmo₅ rón₂; në₁jua'₂
 tion'₅₄ 'nia'₂ mi'₅₄. ²¹ Ján₃ bá₄ gó₅ jniá₂ në₁jua'₂ ca₂jmo₃ Diú₄ a₂të₂tsin'₅₄
 jniá₂ o₂guí'₃ o₄quián'₂ 'nia'₂ jë₁ma₂dsióg₃; go'₂ le₃jiá₃ tiá'₃ qui'₂ dsi₃ 'o₅₄
 o₄quió'₄ i₂ma₂qui₂ma₂náu₂ dso₄ le₂nja'₅, ton'₂ tsá₃ 'e₂ ma₂ca₂dsi₃quén'₅
 dsí₅ o₄quió'₄ a₂'lig'₅₄ a₂jmo₅-dsáu₅; a₂niói'₅ jág₁ quiain'₅₄ dsa₂ i₂tsá₃ lín₅
 dsi₂i₂gu₂; ca₂le₃jé₃ gué₄ a₂'lig'₅₄ o₂guí'₃ a₂qui₂ma₂jmo₃.

'Ág'₅ Pa₄ jág₁ ton'₂ 'é₂ gué₄ jág₁ të₃jniá₅

- 13** ¹ A₂dsióg₅ 'nag'₂ ráun₂ a₂i₁jin₁₂ 'nia'₂ la₂. “Ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ lē₂ jióg'₂ 'í₁ të₂le₃ quian'₅₄ on₃-ún₂ dsa₂ i₂jáng'₃ jág₁ dsau₅.”^z
- ² Ma₂ca₂'é₃ jniá₂ jág₁ të₃jniá₅ ne₄ dsa₂ i₂jme₁tián'₄ 'no₅ dso₄ le₂jniá₅, ton'₂ ne₄ ca₂le₃jín₃ i₂sián'₂ ně₃, ján₃ bá₄ 'é₅ jniá₂ jág₁ a₂'eng₅₄ uíng₂ ja₁con'₂ 'nia'₂, jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ jniá₂ lia'₂ con'₂ ηeg₅₄ jē₁ca₂tē₂ tìn₃ ráun₂ a₂i₁jing₁₂ 'nia'₂; ně₁jua'₂ con'₂ siá'₂ ca₂dsióg₃ jniá₂ a₂i₁jing₁₂ 'nia'₂, jaun₂ tsá₃ ma₃jmo₅₄ jniá₂ ηéi₂ dsi₃ ně₁jua'₂ chan₂ gué₄ i₂tsá₃ ma₂dsi₂quén'₄ dsí₅.
- ³ Le₂jaun₂ jmo₅₄ jniá₂ chi₂jua'₂ a₂jaun₂ 'niog'₂ 'nia'₂ a₂jáng'₄ jniá₂ léi₄, a₂dsón'₂ bá₄ juá'₂ Cristo tsí'₅ 'nia'₂ quian'₅₄ jág₁ a₂quian₄ jniá₂. Tsá₃ jua'₅₄ a₂lín₅ 'uain₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂; 'nió'₄ të₂le₃ jme₂jnia₅ bá₄ 'éi₂ a₂'io₂₃ jui₅bí₂ jē₄ quián'₂ 'nia'₂. ⁴ Dsón'₂ bá₄ jaun₂ ca₂tion₃ cróg₄ dsa₂ ně₂jag₄ bá₄ a₂lín₅ jan₂ dsa₂ 'uan₅₄, la₁ rē₂ně₃ ně₃ chain₂ të₂le₃ quian'₅₄ jui₅bí₂ quió'₅ Diú₄. Le₂ně₅ bá₄ jui₁lia'₂ jnia'₅₄ táng₃, quian₄ jui₅ jaun₂ a₂jmo₂ jnia'₅₄ 'uan₅₄ o₄quió'₄ 'éi₂, le₂jaun₂ bá₄ le₃chong₂ guē'₂ jnia'₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂ quian'₅₄ jui₅bí₂ quió'₅ Diú₄.
- ⁵ Te₁li₁ 'nia'₂ ja₁con'₂ guiong'₅₄ chi₂jua'₂ dsón'₂ tión'₂ 'nia'₂ jui₅ quió'₅ Te₁gui'₅₄. Quion₂ de'₂ 'nia'₂ caun₂ 'í₁ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ guiong'₅₄. ¿Tsa₁ len'₄ 'nia'₂, a₂'en₅₄ bá₄ Jesucristo ja₁con'₂ 'nia'₂, jaun₂ bá₄ ně₁jua'₂ tsá₃ të₁tsin'₅₄ 'nia'₂ 'lig'₅₄ ně₁ma₂ca₂quion'₂ 'nia'₂ 'í₁ jaun₂? ⁶ La₁ 'ín₂ dsi₃ jniá₂ le₃len'₄ 'nia'₂ a₂tsá₃ le₂jaun₂ lág₅ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂tsá₃ dse₃ të₃tsag'₅₄ jnia'₅₄ ně₁ma₂ca₂quion'₂ 'nia'₂ 'í₁, jua'₅₄ a₂tsá₃ dsau₅ a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Te₁gui'₅₄. ⁷ Qui₂mí₂ jnia'₅₄ chi₂len'₄ Diú₄ o₄quián'₂ 'nia'₂ ia₁jaun₂ tsá₃ ma₃jmo₄-dsáu'₄ 'nia'₂ a₂'lig'₅₄. On₃jua'₅₄ ia₁jaun₂ të₃tsag'₅₄ jnia'₅₄ dse₃, të₂le₃ ia₁jaun₂ jmó'₂ 'nia'₂ a₂dse₃, jui₁'e₂ gué₃ chan₂ i₂lín₂ a₂tsá₃ dse₃ të₃tsag'₅₄ jnia'₅₄. ⁸ Ia₁ tsá₃ lé₂ náu₂ jnia'₅₄ quein₅ ja₁con₂ jág₁ tí₅, të₂le₃ tíong₂ bá₄ jnia'₅₄ quian'₅₄ jág₁ tí₅. ⁹ Jaun₂ të₂le₃ 'io'₂ bá₄ jmo₂ jnia'₅₄ jme₁lág₄ jnia'₅₄ dsa₂ 'uan₅₄, 'nia'₂ guē'₂ lín'₅ dsa₂ 'uan'₂. A₂jaun₂ caun₂ chi₂len'₄ bá₄ jnia'₅₄ Diú₄ ia₁jaun₂ len'₂ 'nia'₂ co₂ηei'₅₄. ¹⁰ Jaun₂ lē₃, jmo₂₃ si₂ carta la₂ tsíng₂ ne'₅₄ 'nia'₂ të₂lia'₂ 'eng₅₄ uíng₂, ia₁jaun₂ tsá₃ 'nió'₅ jua'₅₄ a₂jmo₅₄ jniá₂ tsau₂ dsi₃ jē₁ma₂dsióg₃, lia'₂ con'₂ lē₅ ta₁ a₂lín₅ a₂ca₂cuē₃ Te₁gui'₅₄, ia₁jaun₂ të₂le₃ lei₂ bá₄ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂, on₃jua'₅₄ të₂le₃ qui₃jé'₂.
- ¹¹ Ně₃ ně₃, rín'₅₄ jniog₄, caun₂ jui₁le₂chan'₂ bá₄ 'nia'₂ dse₃ qui₂jmo'₂ 'nia'₂ 'io'₂. Jmog'₅₄ 'nia'₂ 'au'₂ o₄quió'₄ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂ ně₃; jui₁chan'₂ bá₄ 'nia'₂ rē₂ a₂'ei₅ caun₂ jág₁ quian'₅₄ ríng'₂. Jaun₂ Diú₄ i₂jmo₅ 'ei₅ tei₄ i₂'nio₃ 'nia'₂, 'éi₂ bá₄ jme₃quiong'₅₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ jmi_g₄.
- ¹² Cuín₅₄ 'nia'₂ Diú₄ ríng'₂ le₂jang'₂ le₂jang'₂ a₂qui₁chén'₁^a 'nia'₂ quió'₅

^z1 Deuteronomio 19:15.

^a12 Caun₂ tag₄ a₂jme₁chí'₄ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jmo₃ Pa₄ si₂ la₂.

ríng'₂ a₂lé₅ léi₄ a₂ma₂'ei₅ caun₂ jág₁ a₂le₁jé₃ 'au'₂ quian'₅₄ ríng'₂.

¹³ Ca₂le₃jín₃ bá₄ rin'₅₄ jniog₄^b ja₁lá₃ dsiáin'₂ jág₁ a₂cuin₂₃ Diú₄ 'nia'₂.

¹⁴ Jaun₂ jui₁jme₂gu'₅₄ bá₄ Te₁gui'₅₄ Jesucristo; jui₁le₂jniá₂ jë₄ quián'₂ 'nia'₂ a₂'nio₃ Diú₄ 'nia'₂; jui₁'ei₅ caun₂ jág₁ jin'₄ 'nia'₂ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ Jñiό₅. A₂méi₃.

Co₂në₅.

^b13lit. “dsa₂ jñiό₅.”